Informatiebrochure

Taal en spelling, groep 4 tot en met 8

MALMBERG
a Sanoma company

Inhoud

Taal actief laat kinderen groeien
- Dit maakt *Taal actief* uniek 4

Communicatie
- Communicatie als rode draad 6

Woordenschat
- Beproefde didactiek voor rijke woordenschat 10

Taal verkennen
- Activerende didactiek voor echt taalbegrip 12

Spelling
- De kracht van herhaling 14

Structuur en organisatie
- Helder, haalbaar en herkenbaar 16

Differentiatie
- Samen starten en op eigen niveau verder werken 18

Resultaten, toetsing en groei
- Inzicht in resultaat en groei 20

Het digitale platform Bingel
- Didactische kwaliteit en digitale intelligentie 22

Materialen
- Altijd een passende aanpak 24

Voorbeelden
- Handleiding taal 26
- Leerwerkboek
  - visuele leerlijn en vooruitkijkles 28
  - woordenschattekst 30
  - verwerking woordenschat 32
  - verwerking taal verkennen 34
- Taalgroeiboek
  - schrijftaak 36
  - week 4 38
- Bingel taal 40
- Handleiding spelling 42
- Werkboek spelling 44
- Bingel spelling 46

Meer weten over Taal actief? 48

Kinderen goed leren communiceren – dát is het doel van de nieuwe *Taal actief*. Wie goed kan communiceren, is beter in staat om te leren en te groeien. *Taal actief* maakt kinderen bewust van de kracht van taal. Ze passen wat ze geleerd hebben actief toe en groeien zo in taal.

Taal actief doet het:

- communicatie centraal
- altijd structuur en houvast
- actieve groei in taal, spelling en tekstbegrip

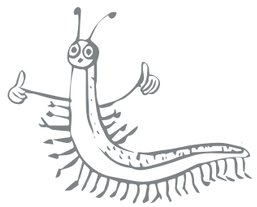

TAAL ACTIEF laat kinderen groeien

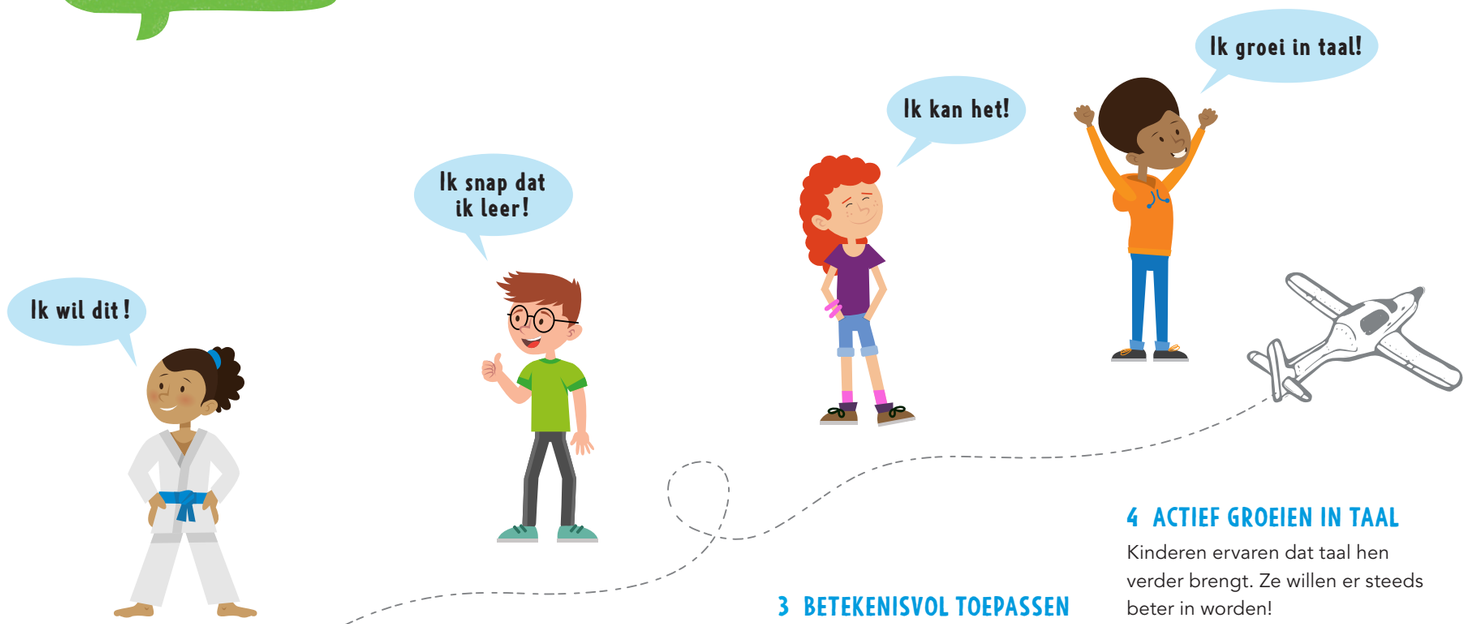

1 BEWUSTWORDING

Kinderen ervaren dat het communicatiedoel, bijvoorbeeld 'goed kunnen uitleggen', ook voor hen handig kan zijn. Ze bekijken wat ze al weten en kunnen.

De kinderen zijn gemotiveerd en gaan vol vertrouwen aan de slag.

2 EEN STERKE BASIS

Om goed te kunnen communiceren hebben kinderen een stevige basis nodig in woordenschat, taal verkennen en spelling. Kinderen snappen dat en zij leren en oefenen er gestructureerd en effectief mee.

De kinderen behalen een goed resultaat op meetbare onderdelen.

3 BETEKENISVOL TOEPASSEN

In overzichtelijke stappen passen ze het geleerde toe in hun eigen communicatie. Zo krijgt taal nog meer betekenis!

De kinderen behalen een hoog niveau op merkbare onderdelen.

4 ACTIEF GROEIEN IN TAAL

Kinderen ervaren dat taal hen verder brengt. Ze willen er steeds beter in worden!

De kinderen willen steeds beter worden. Ze groeien in taal.

Taal actief laat kinderen groeien

Dit maakt *Taal actief* uniek

Taal actief is volledig vernieuwd. Daarbij hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de nieuwste inzichten van vele experts, wetenschappelijk onderzoek en de ervaringen van duizenden leerkrachten. Daardoor ligt er nu een vernieuwde methode die tegelijkertijd het goede behoudt waar *Taal actief* al jaren bekend om staat: structuur, grip en een solide wetenschappelijke basis. We doen wat werkt en wat resultaat oplevert! De belangrijkste vernieuwing in *Taal actief* is de nadruk op communicatie en groei.

Communicatie centraal

Om goed te communiceren, heb je een sterke basis nodig. Zoals altijd besteedt *Taal actief* veel aandacht aan woordenschat, woord- en zinsbouw, taalgebruik en spelling. Deze kennis gebruiken de kinderen direct in de lessen door zelf te schrijven, te spreken, te luisteren en te lezen. Op die manier begrijpen ze waarom ze taal leren; ze ervaren succes en groeien zichtbaar in taal.

Actief met taal en spelling

Taal actief stimuleert kinderen om zelf actief met taal aan de slag te gaan. In alle lessen zijn de kinderen alleen of in groepjes met het lesdoel bezig. En – misschien wel het belangrijkste – de kinderen reflecteren op hun eigen groei in taal. Onder jouw deskundige begeleiding worden ze steeds meer eigenaar van hun eigen taalontwikkeling.

Structuur en houvast

De duidelijke structuur van *Taal actief* biedt houvast voor leerkrachten en kinderen. De methode heeft heldere lesdoelen en de lessen, die per domein identiek zijn opgebouwd, zorgen voor rust, duidelijkheid en efficiëntie. Elke les start met directe instructie. Daarna verwerken ze het nieuwe onderwerp en oefenen ermee. En herhalen ze eerdere onderwerpen. Zo bereiken de kinderen een hoog niveau van taalbeheersing. In iedere les zijn bovendien voldoende mogelijkheden voor differentiatie in tempo en niveau.

Betekenisvol en preventief

Dankzij *Taal actief* zijn kinderen betekenisvol bezig met taal. Elk doel bevat het kopje 'Wat kun je ermee?' Kinderen zien zo meteen de toegevoegde waarde voor hun eigen taal en raken extra gemotiveerd om ermee aan de slag te gaan. De gestructureerde en preventieve aanpak zorgt ervoor dat elk kind zijn doelen haalt. Kinderen ervaren daardoor succes en groei: hun resultaten verbeteren. Ze krijgen steeds meer vertrouwen in hun eigen kunnen én meer plezier in taal!

'De nieuwe *Taal actief* heeft onze verwachtingen overtroffen, wij vinden het echt een heel grote verbetering.'*

** Taal actief is getest door 21 leerkrachten en 400 kinderen. Zij zijn positief en enthousiast over de vernieuwde aanpak.*

Steeds meer zelfsturing

De kinderen nemen onder jouw begeleiding ook steeds meer eigen verantwoordelijkheid over hun leerproces. Dat begint in groep 4 en 5 op kleine schaal, maar naarmate de kinderen verder zijn, neemt hun autonomie toe. Daarvoor hebben ze eerst inzicht nodig in hun leerproces en groei. Daarbij helpen gerichte leerstrategieën, zoals 'het nut zien', 'terugkijken en vooruitkijken' en 'jezelf motiveren'. Kinderen leren zo om steeds zelfstandiger en effectiever te leren.

Goed voorbereid aan de slag

Taal actief zorgt ervoor dat de kinderen goed toegerust zelfstandig kunnen werken. In de eerste les van de week kijk je samen vooruit naar de andere lessen van die week. Tijdens deze vooruitkijkles oefenen de kinderen gericht met eerdere doelen.

Zo starten ze goed voorbereid met de nieuwe doelen van die week. Bij de lessen communicatie krijgen de kinderen duidelijke schrijf- en praathulpen, tips van experts en tips van leeftijdgenoten voordat ze beginnen aan hun eigen schrijf- of spreektaak.

Dat geeft ze het zelfvertrouwen voor een nieuw doel of een nieuwe taak. En lukt het niet meteen? Dan weten ze waar ze hulp kunnen vinden.

TAAL ACTIEF TEKSTBEGRIP

Taal actief tekstbegrip: betekenisvoller begrijpend lezen

Vanaf schooljaar 2023-2024 wordt ook begrijpend lezen onderdeel van *Taal actief*. De tekstcentrale aanpak van verdiepend lezen en de verbinding tussen de domeinen lezen, schrijven en spreken maken het lees- én taalonderwijs nog betekenisvoller en motiverender. In *Taal actief tekstbegrip* staan rijke teksten centraal die aansluiten op de communicatiedoelen uit *Taal actief taal*. Wat kinderen bijvoorbeeld leren bij begrijpend lezen passen ze toe bij schrijven of spreken. Bovendien breiden de kinderen binnen het thema hun woordenschat verder uit. Dat maakt de combinatie van *Taal actief taal* en *Taal actief tekstbegrip* ijzersterk. *Taal actief tekstbegrip* is optioneel verkrijgbaar in aanvulling op *Taal actief taal*.

Altijd wetenschappelijk onderbouwd

De leerlijnen van *Taal actief* zijn gebaseerd op de nieuwste wetenschappelijke inzichten en zijn ontwikkeld in samenwerking met taalwetenschappers en taaldeskundigen. Alle leerlijnen sluiten aan bij de landelijke richtlijnen en toetsen, en bij het Referentiekader taal.

Communicatie

Communicatie als rode draad

'Het filmpje met de taalgast heeft ook meerwaarde: je draagt bij aan begrijpend luisteren door vragen te stellen over de inhoud.'

Communicatie is overal. Wie goed kan communiceren, staat vol vertrouwen in de wereld. Daarom biedt *Taal actief* een heldere, vaste structuur met acht jaarlijks terugkerende communicatiethema's en bijbehorende communicatiedoelen. De communicatiethema's die centraal staan zijn: elkaar leren kennen, je uitdrukken, een mening vormen, overtuigen, samen beslissen, informeren, uitleggen en verhalen bedenken. Deze thema's zijn herkenbaar voor de kinderen, wat motiverend werkt: ze bouwen steeds voort op wat ze al kennen en dagelijks ervaren. Doordat de communicatiethema's universeel zijn, zijn ze altijd te koppelen aan schoolbrede projecten of onderwerpen op het gebied van wereldoriëntatie.

De thema's gaan over:

THEMA 1	IK ONTMOET	Elkaar leren kennen
THEMA 2	IK BEN	Je uitdrukken
THEMA 3	IK DENK	Je mening vormen
THEMA 4	IK WIL	Overtuigen
THEMA 5	IK OVERLEG	Samen beslissen
THEMA 6	IK WEET	Informeren
THEMA 7	IK HELP	Uitleggen
THEMA 8	IK VERZIN	Verhalen bedenken

Doorlopende leerlijn

De concentrische opbouw van *Taal actief* zorgt voor een doorlopende leerlijn, waarbij de taken op het gebied van schrijven, spreken, luisteren en lezen elke jaargroep uitdagender worden. Daardoor leren de kinderen steeds beter communiceren. Dat zorgt voor vertrouwen en succesbeleving.

Actief werken aan communicatieve vaardigheden met het vijffasenmodel

Aan het begin van elke week kijken de kinderen vooruit naar de schrijf- of spreektaak op vrijdag: wat gaan ze doen en hoe goed zijn ze daar al in? Dat zorgt voor het eigenaarschap en het enthousiasme om zelf aan de slag te gaan. De daaropvolgende lesdagen leggen de kinderen een stevige basis met woordenschat en taal verkennen. Op vrijdag verwerken de kinderen alles wat ze die week gehoord, geleerd en bedacht hebben in hun schrijf-, spreek- of luistertaak. Daarbij werken ze – na jouw directe instructie – volgens de stappen van het vijffasenmodel.

Dat is binnen *Taal actief* als volgt vertaald:

Fase 1	verkennen
Fase 2	voorbereiden
Fase 3	zelf aan het werk
Fase 4	nakijken, napraten en verbeteren
Fase 5	delen

De taalgast: leren door te kijken naar anderen

Bij elke taak krijgen de kinderen tips van een 'taalgast', iemand die bedreven is in het betreffende communicatiedoel. Elke week deelt een taalgast tips in een filmpje. Zo krijgen de kinderen tips van een boswachter, een presentator een kinderboekenschrijver en een kinderadvocaat. Deze taalgast maakt het communicatiedoel concreet, motiveert kinderen en zorgt voor een actieve werkhouding. Met deze tips kunnen de kinderen hun voordeel doen. Een uitgewerkt voorbeeld van een leeftijdgenoot helpt de kinderen nog verder op weg.

Elk thema een andere taalgast

Filmpjes van leeftijdtijdsgenoten geven vertrouwen

In filmpjes vertellen leeftijdgenoten hoe ze de taak hebben uitgevoerd en welke tips zij hebben. De kinderen zien en horen dus van leeftijdgenoten wat er bij hen goed ging of wat zij nog lastig vonden. Dat geeft hun de uitdaging én het zelfvertrouwen om aan de slag te gaan: wat zij kunnen, kan ik ook.

Filmpjes van leeftijdgenoten

Communicatie

Ieder kind een taalgroeiboek

Binnen *Taal actief* staat het taalgroeiboek centraal; een boek van het kind zelf waarin alle stappen van de schrijf-, spreek- en luistertaak staan. Het taalgroeiboek helpt en inspireert de kinderen om deze taken op hun eigen niveau te maken. En welk kind wil dat nou niet? Daarnaast helpt het taalgroeiboek de kinderen om zicht te krijgen op hun eigen taalontwikkeling. Vooraf bekijken ze wat ze al kunnen. Aan het eind van ieder thema delen de kinderen hun schrijf- of spreektaak en geven ze elkaar feedback. Ze zien zelf hoe ze gegroeid zijn in taal en in het bijzonder in het communicatiedoel. Die groei noteren ze in hun taalgroeiboek: een mooie stimulans om verder te groeien!

'Als je het taalgroeiboek vanaf het begin van het schooljaar gebruikt, kunnen kinderen heel mooi hun eigen groei zien en volgen.'

Het eindresultaat

Aan het eind van groep 8 verlaten de kinderen de basisschool met vertrouwen in hun eigen communicatie. Ze hebben goede kennis van taal en kunnen taal gebruiken in verschillende vormen van communicatie. Bijvoorbeeld om contact te maken met (on)bekenden, hun mening te vormen en anderen te overtuigen. Ze kunnen goed samenwerken en in verschillende groepsverbanden overleggen. Waar nodig kunnen ze andere kinderen helpen door te informeren of uit te leggen. Ook kunnen ze zich creatief uiten in verschillende tekstsoorten. Bovenal zijn ze goede luisteraars geworden met belangstelling voor wat de ander te vertellen heeft. Ze zijn goed voorbereid op een wereld waarin alles om communicatie draait.

Altijd wetenschappelijk onderbouwd

De leerlijn **Communicatie** is ontwikkeld met schrijfexperts van Hogeschool Iselinge. Voor het onderdeel mondelinge communicatie is gebruik gemaakt van adviezen van specialisten in o.a. conversatie-analyse en interactie in de klas (Faculteit der Letteren, Rijksuniversiteit Groningen).

Digitale geletterdheid

In *Taal actief* besteden we ook aandacht aan digitale geletterdheid waar het de ontwikkeling van taal raakt en waar het relevant is voor de kinderen. Voor hen is digitale geletterdheid een vanzelfsprekend onderdeel van hun leven. Daarom is het ook een integraal onderdeel van *Taal actief*, over alle domeinen heen.

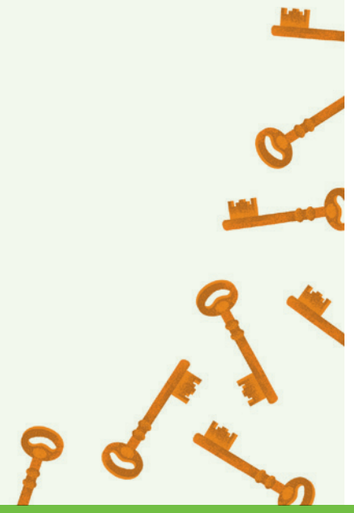

Woordenschat

Beproefde didactiek voor rijke woordenschat

'Taal actief biedt nieuwe woorden effectief aan. De kinderen gebruiken deze woorden de rest van de week in hun eigen taalgebruik. Zo beklijven ze veel beter.'

Wie goed wil kunnen communiceren, heeft een rijke woordenschat nodig. *Taal actief* zorgt daarvoor. In helder gestructureerde lessen leren de kinderen telkens vijftien nieuwe woorden. Daarbij volgt *Taal actief* de beproefde didactiek van Marianne Verhallen en Dirkje van den Nulft.

voorbewerken	motiveren, netwerk openen
semantiseren	betekenis uitleggen
consolideren	inoefenen, zeven keer herhalen
controleren	twee à drie keer toetsen

De viertaktmethodiek in het kort

Mix van boekentaalwoorden en schooltaalwoorden

Iedere woordenschatles bevat een mix van boekentaalwoorden en schooltaalwoorden (algemene schooltaalwoorden en algemene vaktaalwoorden). Deze woorden komen de kinderen tegen in hun dagelijks leven. Ze helpen hen bij het communiceren, op school en thuis.

In de lagere jaargroepen ligt het accent meer op de schooltaalwoorden. Deze woorden zijn cruciaal voor tekstbegrip en het schoolse leren. In de hogere groepen ligt de nadruk meer op de boekentaalwoorden (literaire woorden) die de kinderen kunnen tegenkomen. Vanaf groep 4 is er in elke les ook aandacht voor figuurlijk taalgebruik. Per leerjaar leren de kinderen ruim 360 nieuwe woorden. Aan het eind van groep 8 hebben ze daardoor een gedegen woordenschat opgebouwd.

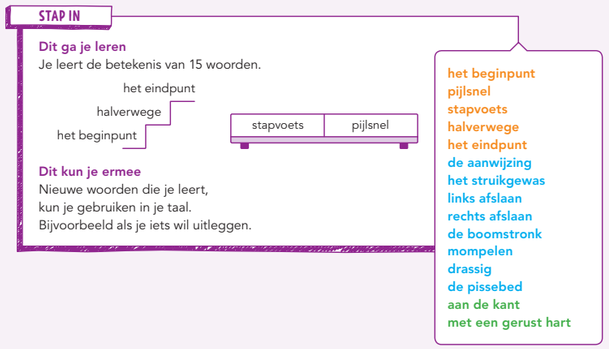

Woordbetekenissen achterhalen

Kinderen kunnen niet van álle woorden die ze in een tekst tegenkomen de betekenis weten. Daarom heeft *Taal actief* ook een leerlijn voor het leren achterhalen van de betekenis van onbekende woorden. Vooral kinderen met een beperkte woordenschat hebben hier baat bij. Zij leren om niet te stoppen met lezen, maar om deze strategieën actief toe te passen. Daarnaast leren de kinderen strategieën om woorden beter te onthouden.

Woordenschat in de lessen

Tijdens de vooruitkijkles maken de kinderen al meteen kennis met de nieuwe woorden die passen bij het communicatiedoel. De dag daarna volgt de woordenschatles, waarin je de kinderen grondig en systematisch de nieuwe woorden aanleert. Dat gebeurt altijd in een betekenisvolle context: een tekst zoals kinderen die tegenkomen in hun dagelijks leven. De variatie in tekstsoorten is groot. Alle teksten sluiten aan bij de belevingswereld van de kinderen én bij het communicatiedoel.
Tijdens de lessen communicatie gebruiken de kinderen deze nieuwe woorden zo veel mogelijk actief bij het schrijven of spreken.

week 1 t/m 3	nieuwe woorden aanleren en verdiepen
week 4, les 16	woorden herhalen en verdoepen met klassikale consolideerspelletjes
week 4, les 17	woorden verdiepen met samenwerkend leren

De didactische opbouw van de woordenschatlessen

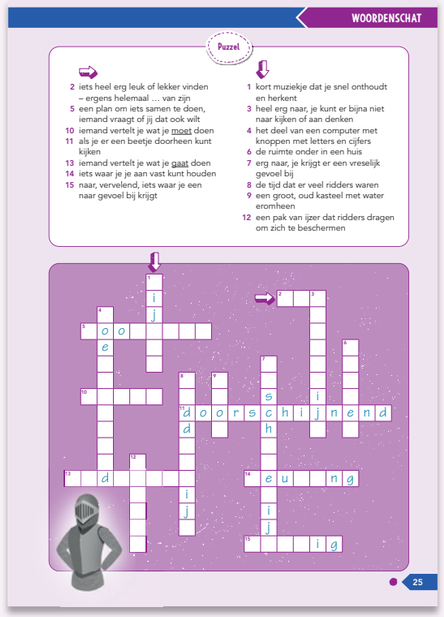

Verder puzzelen met de woorden uit de les

Samen woorden oefenen in week 4

In week 4 herhalen de kinderen op dinsdag de woorden en hun betekenis. Ze verdiepen hun woordkennis met klassikale consolideerspelletjes. Zo beklijven de nieuwe woorden nog beter.

Altijd wetenschappelijk onderbouwd

De leerlijn **Woordenschat** is ontwikkeld met Marianne Verhallen en Dirkje van der Nulft, bekend van 'Met woorden in de weer' en de viertaktmethodiek.

Taal verkennen

Activerende didactiek voor echt taalbegrip

'Taal actief prikkelt de kinderen. Het onderzoekje aan het begin van de les zet hen meteen 'aan'.

De didactiek van taal verkennen is gebaseerd op de inzichten van prof. dr. Peter-Arno Coppen en zijn onderzoeksgroep aan de Radboud Universiteit. Zij pleiten ervoor om kinderen taal écht te laten begrijpen (in plaats van trucjes aan te leren). Hun activerende didactiek laat kinderen taal voelen en ervaren vóórdat ze instructie krijgen en de lesstof gaan verwerken. In *Taal actief* is dat uitgewerkt in een activerend onderzoekje aan het begin van elke les taal verkennen.

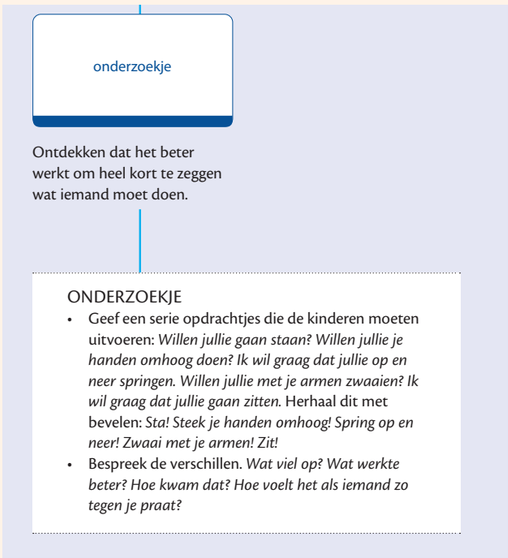

Uit thema 4.8 ik verzin (verhalen bedenken), les 4 Je leert wat een bevelzin is.

Doorlopende leerlijnen en eenduidige doelen

Taal actief hanteert een gedegen aanpak met een stapsgewijze opbouw van groep 4 naar groep 8. Voor elk onderdeel van taal verkennen is een doorgaande leerlijn ontwikkeld. De lessen zijn bovendien gepland op vaste momenten in de lesweken. Dat is ook handig wanneer je werkt met een combinatiegroep. De leerdoelen, jouw directe instructie en de verwerking zijn 'doelzuiver'; de kinderen worden niet afgeleid of raken in de war door vragen die niet bij het doel van de les horen. Dat maakt het leren zeer effectief.

subleerlijn	les 3	les 4	les 8	les 9	les 13	les 14
zinnen verkennen / woorden verkennen	•	•	•	•		
leestekens verkennen				•		
taalgebruik verkennen				•	•	•
meertaligheid					•	
woordleer- en onthoudstrategieën & opzoekvaardigheden						•

Subdomeinen taal verkennen

Direct zicht op het nut

Bij alles wat de kinderen leren, wordt direct de link gelegd met hun belevingswereld en hun eigen taal. Een voorbeeld: kinderen maken al gebruik van zinnen met bijvoeglijke naamwoorden alleen zijn ze zich nog niet bewust van het begrip. Ze ontdekken dat ze met bijvoeglijke naamwoorden zinnen bijvoorbeeld duidelijker, spannender of grappiger kunnen maken. Zo begrijpen ze waarom ze iets leren en dat vergroot hun motivatie.

Met vertrouwen de week in

Aan het begin van de week herhalen de kinderen eerdere doelen taal verkennen. Daardoor gaan ze met vertrouwen de week in en zijn ze goed voorbereid op het leren en verwerken van de nieuwe doelen. Elke les biedt na het verwerken ook ruimte om eerdere doelen te herhalen en om te oefenen met doelen van langer geleden. Daardoor bereiken de kinderen een goed resultaat. In elke les zijn bovendien voldoende mogelijkheden voor differentiatie in tempo en niveau. In week 4 herhalen de kinderen de nieuwe doelen nog eens door samenwerkend te leren. Zo leren ze ook van elkaar.

Meertaligheid

Meertaligheid heeft een eigen plek gekregen binnen de leerlijn taal verkennen. Daarmee krijgen thuistalen de aandacht die ze verdienen en kunnen kinderen met een andere taalachtergrond profiteren van hun kennis over de eigen taal bij het leren van de Nederlandse taal. Ook biedt *Taal actief* een overzicht van Nederlandse grammaticaregels die leerproblemen kunnen opleveren bij kinderen met een andere thuistaal. Dankzij deze inzichten begrijp je beter waar sommige kinderen mee worstelen en kun je je instructie hierop afstemmen. Dit maakt jouw instructie aan deze kinderen effectiever en de kinderen succesvoller.

Basis om andere talen te leren

In *Taal actief* leren de kinderen actief zelf zinnen bouwen. Daardoor snappen ze hoe ze met zins- en woordbouw de betekenis van hun eigen zinnen kunnen sturen. Deze kennis helpt bij het leren van andere talen in het voortgezet onderwijs.

Altijd wetenschappelijk onderbouwd

De leerlijn **Taal verkennen** is gebaseerd op de inzichten voor goed grammaticaonderwijs van de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit. Daarbij is het onderdeel meertaligheid ingevuld met de faculteit Geesteswetenschappen van de Universiteit van Utrecht.

3 **Waar hoort het bijvoeglijk naamwoord?**
Zet het woord op de goede plek.

Laura pakt de beker. (mooie)
Laura pakt de mooie beker.

Het meisje zingt. (lange)

Mo heeft een plan. (slim)

Kas draagt een trui. (rode)

Spelling

De kracht van herhaling

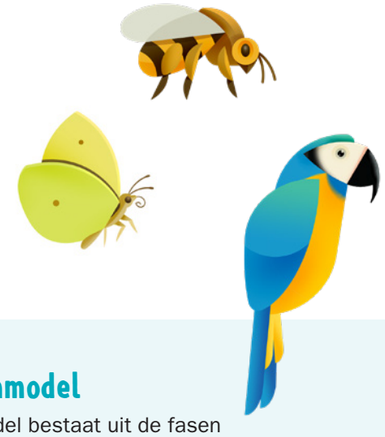

'Door de continue herhaling van de lesstof raakt deze goed ingeslepen. De herhaling zorgt bovendien voor zelfvertrouwen en succeservaringen.'

Goed kunnen spellen is essentieel om duidelijk te kunnen communiceren. *Taal actief* hanteert daarom een nieuwe, krachtige spellingdidactiek die is gebaseerd op continue herhaling. Door het driefasenmodel raken de spellingregels beter ingeslepen. Samen met de kinderen analyseer je steeds het hele woord. De auditieve aanpak van *Taal actief* zorgt ervoor dat de kinderen de woorden horen en de juiste spellingregel herkennen op basis van de klank.

Heldere indeling in categorieën

Je stuurt de dagelijkse spellinglessen met duidelijke, directe instructie en expliciete regels. De lessen zijn bovendien helder ingedeeld in herkenbare categorieën met dierennamen, die een concrete spellingregel aangeven: 'Net als haai. Ik hoor /j/. Ik schrijf i.

STAP IN

Dit ga je leren
Je leert woorden schrijven met **aai**, **ooi** en o**ei**.

Dit moet je weten
Net als **haai**. Ik hoor /j/.
Ik schrijf i.

Het driefasenmodel

Het driefasenmodel bestaat uit de fasen aanleren, vasthouden en onderhouden.

Fase 1: aanleren
Bij aanleren worden de nieuwe categorieën aangeboden. De nieuwe categorie komt elke dag van de week aan bod in het dictee en in de oefeningen van het werkboek. De oefeningen bevatten alleen woorden uit de nieuwe categorie.

Fase 2: vasthouden
De categorieën van vorig thema zitten in de fase vasthouden. Deze categorieën worden heel vaak herhaald in het dictee en in de oefeningen van het werkboek. De oude en nieuwe categorieën worden door elkaar geoefend.

Fase 3: onderhouden
Bij onderhouden gaat het om de categorieën van langer geleden. Deze categorieën worden nog wel geoefend in het dictee en het werkboek, maar minder vaak. De oude en nieuwe categorieën worden door elkaar geoefend. In het oefendeel staan ook opdrachten met woorden uit deze categorieën.

Effectief leren spellen

Elke spellingles combineert nieuwe doelen met voorgaande doelen, zodat ook eerdere doelen regelmatig opnieuw aan bod komen. Iedere les bevat een geschreven dictee om de lesstof beter te laten beklijven. Tijdens het 'dictwee' werken de kinderen samen in tweetallen, wat zorgt voor extra motivatie.

Kind 1

- fraai
  de gracht
  hij vraagt
- Bespreek samen na.
- Wissel van beurt.

Kind 2

- hij legt
  de nicht
  het brood
- Bespreek samen na.
- Welke woorden zijn
  net als **specht**?

Voorbeeld van een dictwee-kaartje voor de kinderen

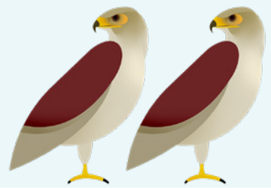

Werkwoordspelling

Per week krijgen de kinderen één nieuwe spellingcategorie óf een werkwoorddoel (vanaf groep 6). Ook de werkwoorden gaan mee in de herhaling van aanleren, vasthouden en onderhouden. Zo oefenen de kinderen ook met werkwoorden in weken zonder werkwoorddoel. Ze kunnen daarbij steeds terugvallen op de handige werkwoordhulp in het opzoekboekje. Grammaticale begrippen die nodig zijn bij werkwoordspelling, zoals persoonsvorm en voltooid deelwoord, worden aangeboden bij taal verkennen. Alles is steeds op tijd voorbereid, zodat de kinderen de werkwoorden goed kunnen schrijven.

Altijd wetenschappelijk onderbouwd
De leerlijn **Spelling** is gebaseerd op de nieuwste inzichten van spellingexperts op landelijke congressen en de wensen uit de markt.

Structuur en organisatie

Helder, haalbaar en herkenbaar

'De instructie is logisch opgebouwd en dat geeft duidelijkheid en houvast.'

Elke jaargroep bestaat uit dezelfde acht communicatiethema's van vier weken. *Taal actief* is concentrisch opgebouwd: in elk leerjaar komen de acht communicatiethema's terug. De kinderen breiden hun kennis over de verschillende communicatiedoelen steeds verder uit en worden telkens iets beter in communiceren.

Dankzij het programma van 32 weken heb je voldoende ruimte om alle thema's in het schooljaar te behandelen. In week 1 tot en met 3 besteed je aandacht aan nieuwe leerdoelen. Week 4 is er om terug te kijken op het thema, te herhalen via samenwerkend leren, (naar keuze) te toetsen en te delen.

Ook bij spelling zijn er acht thema's van vier weken. Elk leerjaar komen de verschillende spellingcategorieën terug. De kinderen kunnen steeds meer en steeds moeilijkere woorden uit de categorie goed spellen. Deze kennis kunnen ze direct toepassen, bijvoorbeeld bij de schrijftaak. In de eerste drie weken van het thema is er steeds één nieuwe categorie per week. Week vier biedt ruimte voor herhaling en oefening met dictweetjes.

Elke dag een uur taal en spelling

Van maandag tot en met donderdag geef je 40 minuten taal en 20 minuten spelling. Op vrijdag komen de taaldoelen samen in een communicatieles van 60 minuten, waarin de kinderen de doelen uit die week toepassen in herkenbare schrijf- of spreektaken.

Directe instructie

Alle lessen van taal en spelling zijn opgezet volgens het directe instructiemodel. Een les is opgedeeld in twee fasen: samen met de leerkracht en zelfstandig werken. Tijdens het eerste, gele deel noem je het doel, geef je uitleg, model je en oefenen de kinderen onder jouw begeleiding het nieuwe doel. Nadat je hebt gecontroleerd of ze het hebben begrepen, gaan de kinderen in het tweede, blauwe deel van de les zelfstandig aan de slag met de verwerking. Ook oefenen ze met het nieuwe doel én met doelen uit eerdere thema's. Zo borgt *Taal actief* dat eerder opgedane kennis beklijft en dat nieuwe doelen verder inslijpen.

Ideaal voor combinatiegroepen

Taal actief is uitstekend inzetbaar in combinatiegroepen. De communicatiethema's zijn in alle jaargroepen gelijk en de taaldomeinen worden op hetzelfde moment in de week aangeboden. Bovendien is binnen de taaldomeinen vaak sprake van concentrische leerlijnen, zodat de kinderen tegelijkertijd met een vergelijkbaar doel bezig zijn.

Lesstructuur taal, week 1 t/m 3

maandag vooruitkijken	**dinsdag** woordenschat	**woensdag** taal verkennen	**donderdag** taal verkennen	**vrijdag** communicatie
instructie (20)	instructie (20)	instructie (20)	instructie (20)	instructie (20)
verwerken: voorkennis activeren (20)	verwerken en oefenen (20)	verwerken en oefenen (20)	verwerken en oefenen (20)	werken aan schrijf- of spreektaak (40)

Lesstructuur spelling, week 1 t/m 3

maandag	**dinsdag**	**woensdag**	**donderdag**
instructie weekcategorie dictee (10)	herhalen dictee (10)	herhalen dictee (10)	herhalen, coöperatieve werkvorm dictee (10)
verwerken (10)	oefenen met weekdoel en voorgaande doelen (10)	oefenen met weekdoel en voorgaande doelen (10)	oefenen met weekdoel en voorgaande doelen (10)

Lesstructuur taal, week 4

maandag terugkijken	**dinsdag** woordenschat	**woensdag** taal verkennen	**donderdag** toets	**vrijdag** communicatie
instructie (20)	samenwerkend leren: met de hele groep (20)	samenwerkend leren: met de hele groep (20)	toets (20)	instructie (20)
terugkijken en herhalen voorgaande doelen (20)	samenwerkend leren in tweetallen (20)	samenwerkend leren in tweetallen (20)	10 x taal OF oefenen (uitloop) (20)	delen van schrijf- en/of spreektaak (40)

Lesstructuur spelling, week 4

maandag	**dinsdag**	**woensdag**	**donderdag**
toets (10)	herhalen (doel vorig thema week 1) (10)	herhalen (doel vorig thema week 2) (10)	herhalen (doel vorig thema week 3) (10)
vrij (10)	dictwee (samenwerken in tweetallen) (10)	dictwee (samenwerken in tweetallen) (10)	dictwee (samenwerken in tweetallen) (10)

Differentiatie

Samen starten en op eigen niveau verder

'De differentiatie in *Taal actief* is goed geregeld. Kinderen die iets nog lastig vinden, kunnen volop extra oefenen en taalsterke leerlingen kunnen aan de slag met meer uitdagende opdrachten.'

Taal actief biedt veel mogelijkheden voor differentiatie, zodat elk kind leert en verwerkt op zijn eigen tempo en niveau.

Gerichte instructie

Via het digibord start je elke les met een interactief instapkaartje met extra instructie en voorbeelden. Daardoor kun je jouw instructiemoment aanpassen aan het niveau van je klas, een groepje leerlingen of een enkel kind. Iedereen krijgt zo instructie op maat, terwijl de instructie tóch klassikaal plaatsvindt.

Taal – variatie in niveau

Het adaptieve platform *Bingel* biedt de kinderen die digitaal werken nieuwe oefeningen en herhaaloefeningen op maat. Zo oefenen kinderen op hun eigen niveau en realiseren ze hun eigen groei. Ook het leerwerkboek biedt mogelijkheden tot differentiatie. Na de instructie bij een nieuw doel beginnen de kinderen met de oefening op het doelniveau: 'Eerst proberen'. Kinderen die deze oefening goed maken, gaan meteen verder met de oefeningen op 2-sterniveau en vervolgens op 3-sterniveau. Kinderen die de oefening 'Eerst proberen' lastig vinden, beginnen met een oefening op 1-sterniveau en maken daarna de oefeningen op 2-sterniveau. Op die manier werkt iedereen aan hetzelfde doel en haalt iedereen het doelniveau.

Taal – variatie in tempo

In de taallessen is voldoende tijd ingeruimd voor herhaling en extra oefening. Ook is er preventief materiaal beschikbaar voor kinderen met een minder rijke woordenschat. Deze kinderen kunnen van tevoren mogelijk lastige woorden aanleren, zodat ze tijdens de reguliere les goed mee kunnen. Daarnaast vullen zij hun woordenschat aan.

Kinderen die sneller door de lesstof en oefeningen heen gaan, kun je juist extra uitdagingen geven. In het leerwerkboek en in *Bingel* vind je onder andere 'Meer taal – woordenschat' en 'Meer taal – taal verkennen'. Ook de opdrachten bij '10 x taal' zijn een manier om te differentiëren in tempo en niveau. De opdrachten dagen de snelle en taalsterke kinderen uit om te spelen met taal en tegelijkertijd te werken aan de vaardigheden denken, maken en doen.

Spelling – variatie in niveau en tempo

Door de continue herhaling van de categorieën krijgen alle kinderen voldoende tijd om de categorieën te leren toepassen. Kinderen die spelling lastig vinden, kunnen extra oefenen in het oefendeel van het werkboek of in de software. Ook kun je hun extra dictees aanbieden op vrijdag (les 5, 10 en 15). Kinderen die juist wat sneller klaar zijn, kunnen verder oefenen in het oefendeel of in de software. Sterke spellers hebben minder oefening nodig en kunnen eventueel les 3 en/of 4 overslaan. In de tijd die vrijkomt, kunnen ze werken aan een ander vak of aan andere taken binnen *Taal actief*.

Plusmateriaal

Voor taalsterke en hoogbegaafde kinderen ontwikkelt Malmberg plusmateriaal dat recht doet aan hun onderwijsbehoeften. Hierbij liggen de verwerking en de opdrachten op een hoger niveau. Het materiaal sluit naadloos aan bij het basismateriaal van *Taal actief*. Dat maakt dat je de groep didactisch en organisatorisch bij elkaar houdt en ruimte laat voor eigen ontwikkeling.

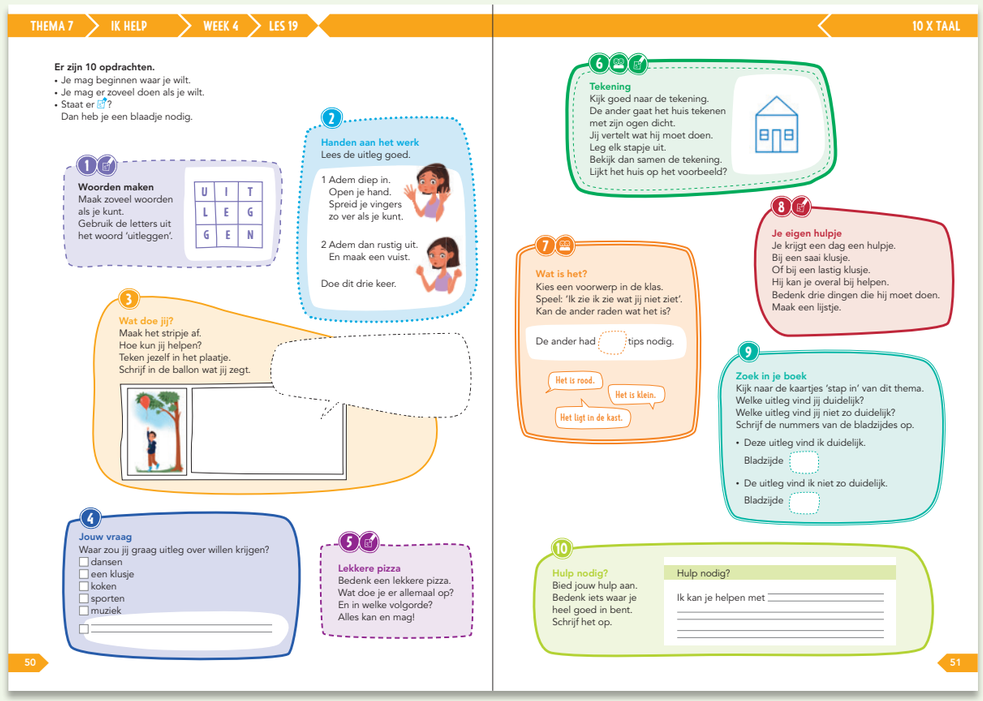

10 x taal uit het leerwerkboek taal

Resultaten, toetsing en groei

Inzicht in resultaat en groei

‘Ik ben zeer tevreden over het dagelijkse dictee en merk dat de kinderen dit controlemoment ook fijn vinden.’

Taal actief geeft op elk moment inzicht in resultaat en groei bij kinderen.

Meetbare groei

De resultaten van de kinderen die werken met het digitale platform *Bingel* kun je continu volgen. Zo weet je op elk moment hoe de kinderen groeien op de meetbare taaldomeinen woordenschat, taal verkennen en spelling. De resultaten bepalen welke onderdelen het kind nog eens herhaalt.

Bij Taal biedt les 19 van elk thema ook een (optionele) summatieve taaltoets over de doelen woordenschat en taal verkennen van het voorgaande thema. De kinderen zijn hiervoor optimaal voorbereid. Ze hebben veel geoefend met de doelen van het vorig thema die in de toets aan bod komen.

Bij Spelling neem je in les 1 tot en met 15 een dictee af. Met de toets in les 16 meet je of de kinderen de spellingcategorieën beheersen die tot en met het vorige thema zijn aangeboden. Vanaf groep 6 is er ook een werkwoordtoets. Je kunt ook de doelen van het huidige thema volgen, want naast de dagelijkse dictees kun je in les 20 een (optioneel) themadictee met de nieuwste categorieën afnemen. Al deze toetsen en dictees helpen je om duidelijk te krijgen waar ieder kind staat in zijn groei en welke kinderen eventueel meer ondersteuning nodig hebben.

Merkbare groei

Bij Taal zijn voor de communicatielessen aparte toetsinstrumenten ontwikkeld. Met de ‘observatielijst schrijftaak’ en de ‘observatielijst spreek- en luistertaak’ van elk thema beoordeel je van elk kind iedere schrijftaak en minstens twee spreek- en luistertaken per jaar. Zo breng je de merkbare groei van het kind op het gebied van schrijven, spreken en luisteren in kaart.

Ook kun je ieder halfjaar een taalgroeigesprek voeren met elk kind. Daarbij bespreek je de doelen van de leerlijn communicatie. Je praat samen over de taken: op welke taken ben je trots, welke waren nog lastig en welke was het meest leerzaam? Op die manier krijgen jullie samen inzicht in de voortgang en groei in communicatie.

Formatief evalueren

Om de taalgroei van kinderen te meten, maakt *Taal actief* gebruik van formatief evalueren. Na elke les reflecteren de kinderen op het aangeboden doel. De kinderen geven in het taalgroeiboek hun eigen groei in communicatie aan en bespreken die tijdens het halfjaarlijkse taalgroeigesprek.

Aan het begin van week 4 denken de kinderen samen met jou na over welke doelen zij nog eens willen oefenen. Het oefenen in week 4 gebeurt met coöperatieve werkvormen. Via instapkaartjes over samenwerkend leren ontdekken de kinderen in stapjes hoe zij goed kunnen samenwerken en elkaar daarbij kunnen helpen.

Leerstrategieën zijn een krachtig middel waarmee je het beste uit jezelf kunt halen. *Taal actief* leert de kinderen om bewust leerstrategieën in te zetten om het leren zo soepel mogelijk te laten verlopen. Dat maakt hun leren effectief.

Altijd wetenschappelijk onderbouwd

De leerlijn **Groei** is ontwikkeld in samenwerking met Pieternel Dijkstra en Petra Bunnik van Strategie voor leren. Hierin komen formatief evalueren, samenwerkend leren en het gebruik van leerstrategieën samen.

Het digitale platform bingel

Didactische kwaliteit en digitale intelligentie

'Het digibord heeft een grote toegevoegde waarde voor de les. Vooral het samen oefenen is zo heel duidelijk voor de kinderen.'

Digitaal werken en leren doe je op *Bingel* dat je misschien al kent van de rekenmethodes *De wereld in getallen* en *Pluspunt. Bingel* combineert uitstekende didactische kwaliteit met de slimme toepassing van adaptieve, digitale technologie. Zo krijgt ieder kind taken en ondersteuning op het juiste niveau. Dat zorgt voor haalbare uitdagingen en realistische doelen, wat leidt tot echt leerrendement. Hierdoor krijgen de kinderen meer vertrouwen in zichzelf en meer intrinsieke motivatie; taal leren wordt écht leuk!

Effectieve instructie

Als leerkracht ben je de belangrijkste schakel in het onderwijsleerproces. De digibordsoftware ondersteunt je optimaal bij het geven van een goede instructie en maakt jouw instructie visueel en interactief.

Verwerken en oefenen

Je bepaalt zelf hoe de kinderen de lesstof voor woordenschat, taal verkennen en spelling verwerken en oefenen:

- Basis digitaal: De kinderen verwerken nieuwe doelen digitaal en oefenen daarna digitaal verder met nieuwe doelen, doelen van het voorgaande thema en doelen van langer geleden.
- Basis papier: De kinderen verwerken de nieuwe doelen in het leerwerkboek. Ze oefenen daarna verder met nieuwe doelen, doelen van het voorgaande thema en doelen van langer geleden. Dat doen ze in het leerwerkboek of digitaal.

Alle kinderen werken met het taalgroeiboek aan het domein communicatie. De kinderen kunnen hun schrijftaak eventueel uitwerken op de computer.

Motiverend

Digitaal oefenen zorgt voor motiverend en effectief taal- en spellingonderwijs op maat. Kinderen krijgen direct feedback op hun antwoorden. Het digitale platform werkt daarbij adaptief: kinderen krijgen nieuwe oefeningen op maat aangeboden om het taaldoel te bereiken. Daardoor ervaren ze altijd succes bij het oefenen. *Taal actief* stimuleert kinderen daarnaast om samen te oefenen en te herhalen. Ook dat werkt motiverend.

Ondersteunen waar nodig

Het dashboard in *Bingel* vertelt jou als leerkracht welke kinderen goed scoren en welke kinderen wellicht extra aandacht nodig hebben. Met handige hulpmiddelen, zoals de Hulpkit kun je kinderen op maat ondersteunen tijdens de zelfstandige verwerking van de doelen.

Relevant en effectief

Malmberg zet digitalisering in waar het toegevoegde waarde heeft: om meetbare doelen te verwerken en te oefenen op het gebied van woordenschat, taal verkennen en spelling. Dat maakt digitalisering relevant en effectief. De instructie en de verwerking sluiten naadloos op elkaar aan. Zo haalt elk kind steeds betere resultaten. Het (papieren) taalgroeiboek laat kinderen zien hoe ze de domeinen toepassen in hun eigen communicatie. Ze groeien actief in taal.

Beginscherm met thema's

Resultatenoverzicht

Materialen

Altijd een passende aanpak

'Het materiaal is mooi vormgegeven en prettig om mee te werken. Veel praktischer dan losse schriftjes! Voor sommige kinderen is het wel even wennen dat je nu overal in mag schrijven.'

Taal actief combineert papieren en digitale leermiddelen voor optimaal taalonderwijs. Je kunt per jaargroep kiezen tussen de papieren en de digitale variant. Deze keuze kun je per schooljaar wijzigen.

Basis papier: werken op papier met digitale ondersteuning

De kinderen verwerken de meetbare doelen van de domeinen woordenschat, taal verkennen en spelling op papier, in het (leer)werkboek. Het (leer)werkboek bevat nieuwe leerstof en herhaalstof om nog eens te oefenen. Naar keuze kun je in *BIngel* ook digitaal laten oefenen. Voor de domeinen communicatie en groei werken de kinderen in het taalgroeiboek. In het opzoekboekje taal en spelling staat de belangrijkste leerstof voor de kinderen nog eens kort samengevat.

De digibordsoftware en de handleiding ondersteunen je bij het lesgeven. In Basis papier vind je de handleiding als bladerboek. Gebruik je liever een handleiding op papier? Dan kun je die net als de antwoordenboeken apart bestellen.

Basis digitaal: digitaal werken met daarbij een taalgroeiboek

De kinderen verwerken de meetbare doelen van de domeinen woordenschat, taal verkennen en spelling in de digitale, adaptieve leerlingtool *Bingel*.
Voor de domeinen communicatie en groei werken deze kinderen in het papieren taalgroeiboek.
De digibordtool en de digitale handleiding ondersteunen je bij het lesgeven.

Taal - groep 4 t/m 8
Basis papier

voor de leerkracht	voor het kind
• leerkrachtapplicatie met digibordtool • handleiding als bladerboek • toetsen • registratie **los bestelbaar** • papieren handleiding	• leerwerkboek per thema verwerken en oefenen • leerlingapplicatie voor oefenen • taalgroeiboek **los bestelbaar** • opzoekboekje taal en spelling • antwoordenboek A en B

Basis digitaal

voor de leerkracht	voor het kind
• leerkrachtapplicatie met digibordtool • digitale handleiding • dashboard • hulpkit • toetsen	• leerlingapplicatie voor verwerken en oefenen • taalgroeiboek **los bestelbaar** • opzoekboekje taal en spelling

Spelling - groep 4 t/m 8
Basis papier

voor de leerkracht	voor het kind
• leerkrachtapplicatie met digibordtool • handleiding als bladerboek • toetsen • registratie **los bestelbaar** • papieren handleiding	• werkboek A verwerken en oefenen • werkboek B verwerken en oefenen • leerlingapplicatie voor oefenen **los bestelbaar** • opzoekboekje taal en spelling • antwoordenboek A en B

Basis digitaal

voor de leerkracht	voor het kind
• leerkrachtapplicatie met digibordtool • digitale handleiding • dashboard • hulpkit • toetsen	• leerlingapplicatie voor verwerken en oefenen **los bestelbaar** • opzoekboekje taal en spelling

Beide varianten zijn per pakket, per leerling te bestellen.
Taal actief tekstbegrip is verkrijgbaar als aanvulling op Taal actief taal.

Voorbeeldpagina's

Handleiding taal

Beknopte lesinformatie
In de lesinfo staat de achtergrondinformatie bij de les. Zo heb je snel overzicht en weet je wat je eventueel extra nodig hebt bij de les.

Heldere navigatie
Als je de 'metrolijn' in de themahandleiding volgt, zet je de juiste stappen om elke les tot een succes te maken.

Altijd zicht op het leerlingmateriaal
In een oogopslag zie je waar de kinderen aan werken. Ook de antwoorden heb je altijd bij de hand.

Duidelijke stappen
Per lesfase vind je hier de stappen die je met de kinderen zet, de instructie en hoe de kinderen de doelen verwerken en ermee oefenen. Dat helpt je om zorgeloos en zonder veel voorbereiding een effectieve les te geven. Steeds weer.

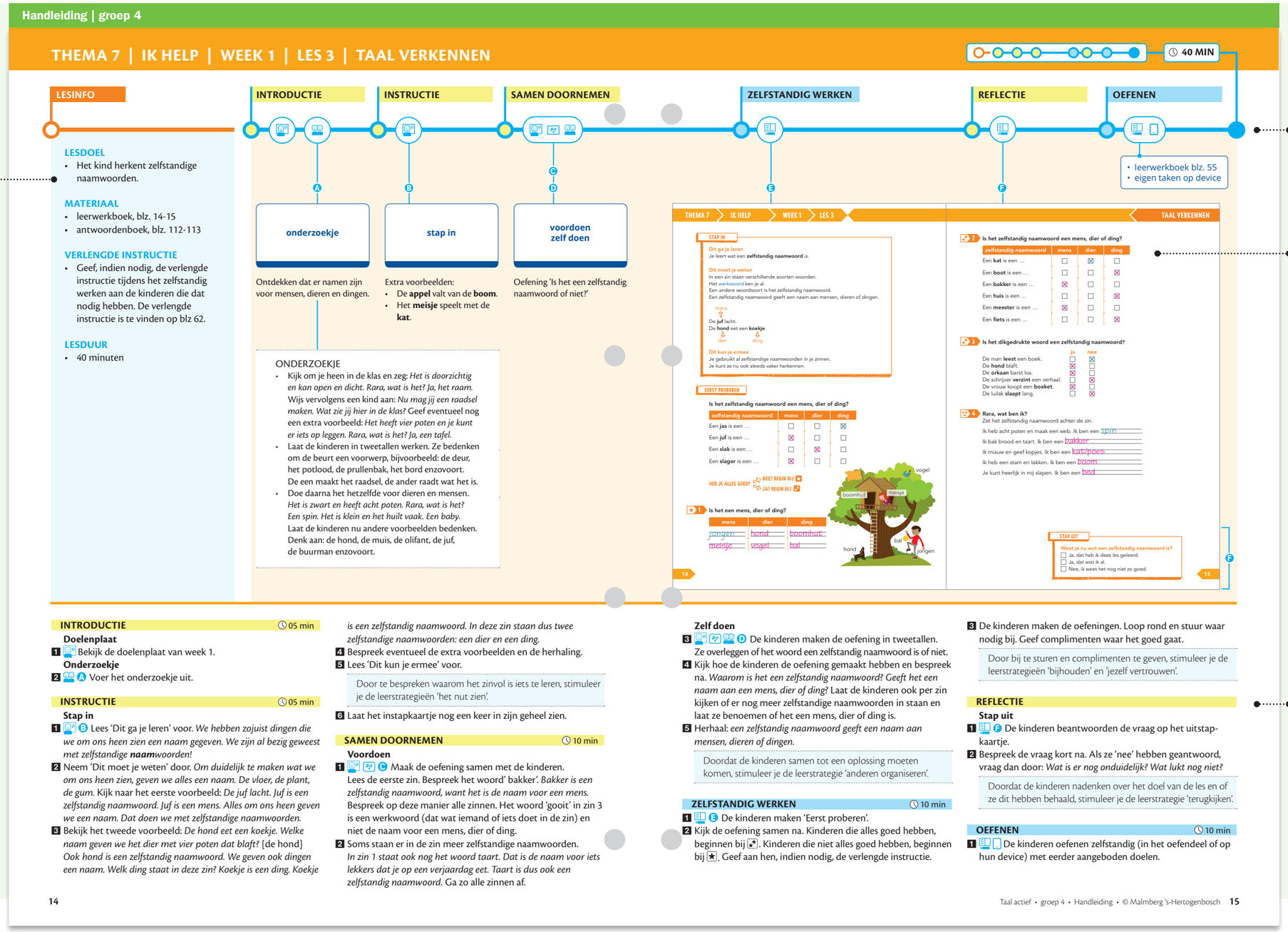

INTRODUCTIE 05 min

Doelenplaat

1 Bekijk de doelenplaat van week 1.

Onderzoekje

2 A Voer het onderzoekje uit.

INSTRUCTIE 05 min

Stap in

1 B Lees 'Dit ga je leren' voor. *We hebben zojuist dingen die we om ons heen zien een naam gegeven. We zijn al bezig geweest met zelfstandige **naam**woorden!*

2 Neem 'Dit moet je weten' door. *Om duidelijk te maken wat we om ons heen zien, geven we alles een naam. De vloer, de plant, de gum.* Kijk naar het eerste voorbeeld: *De juf lacht. Juf is een zelfstandig naamwoord. Juf is een mens. Alles om ons heen geven we een naam. Dat doen we met zelfstandige naamwoorden.*

3 Bekijk het tweede voorbeeld: *De hond eet een koekje. Welke naam geven we het dier met vier poten dat blaft?* [de hond] *Ook hond is een zelfstandig naamwoord. We geven ook dingen een naam. Welk ding staat in deze zin? Koekje is een ding. Koekje is een zelfstandig naamwoord. In deze zin staan dus twee zelfstandige naamwoorden: een dier en een ding.*

4 Bespreek eventueel de extra voorbeelden en de herhaling.

5 Lees 'Dit kun je ermee' voor.

> Door te bespreken waarom het zinvol is iets te leren, stimuleer je de leerstrategieën 'het nut zien'.

6 Laat het instapkaartje nog een keer in zijn geheel zien.

SAMEN DOORNEMEN 10 min

Voordoen

1 C Maak de oefening samen met de kinderen. Lees de eerste zin. Bespreek het woord' bakker'. *Bakker is een zelfstandig naamwoord, want het is de naam voor een mens.* Bespreek op deze manier alle zinnen. Het woord 'gooit' in zin 3 is een werkwoord (dat wat iemand of iets doet in de zin) en niet de naam voor een mens, dier of ding.

2 Soms staan er in de zin meer zelfstandige naamwoorden. *In zin 1 staat ook nog het woord taart. Dat is de naam voor iets lekkers dat je op een verjaardag eet. Taart is dus ook een zelfstandig naamwoord.* Ga zo alle zinnen af.

Zelf doen

3 D De kinderen maken de oefening in tweetallen. Ze overleggen of het woord een zelfstandig naamwoord is of niet.

4 Kijk hoe de kinderen de oefening gemaakt hebben en bespreek na. *Waarom is het een zelfstandig naamwoord? Geeft het een naam aan een mens, dier of ding?* Laat de kinderen ook per zin kijken of er nog meer zelfstandige naamwoorden in staan en laat ze benoemen of het een mens, dier of ding is.

5 Herhaal: *een zelfstandig naamwoord geeft een naam aan mensen, dieren of dingen.*

> Doordat de kinderen samen tot een oplossing moeten komen, stimuleer je de leerstrategie 'anderen organiseren'.

ZELFSTANDIG WERKEN 10 min

1 E De kinderen maken 'Eerst proberen'.

2 Kijk de oefening samen na. Kinderen die alles goed hebben, beginnen bij ★. Kinderen die niet alles goed hebben, beginnen bij ★. Geef aan hen, indien nodig, de verlengde instructie.

3 De kinderen maken de oefeningen. Loop rond en stuur waar nodig bij. Geef complimenten waar het goed gaat.

> Door bij te sturen en complimenten te geven, stimuleer je de leerstrategieën 'bijhouden' en 'jezelf vertrouwen'.

REFLECTIE

Stap uit

1 F De kinderen beantwoorden de vraag op het uitstapkaartje.

2 Bespreek de vraag kort na. Als ze 'nee' hebben geantwoord, vraag dan door: *Wat is er nog onduidelijk? Wat lukt nog niet?*

> Doordat de kinderen nadenken over het doel van de les en of ze dit hebben behaald, stimuleer je de leerstrategie 'terugkijken'.

OEFENEN 10 min

1 De kinderen oefenen zelfstandig (in het oefendeel of op hun device) met eerder aangeboden doelen.

Voorbeeldpagina's

Leerwerkboek – visuele leerlijn en vooruitkijkles

Weten wat je leert

In de visuele leerlijn ziet het kind wat het elk thema gaat leren.

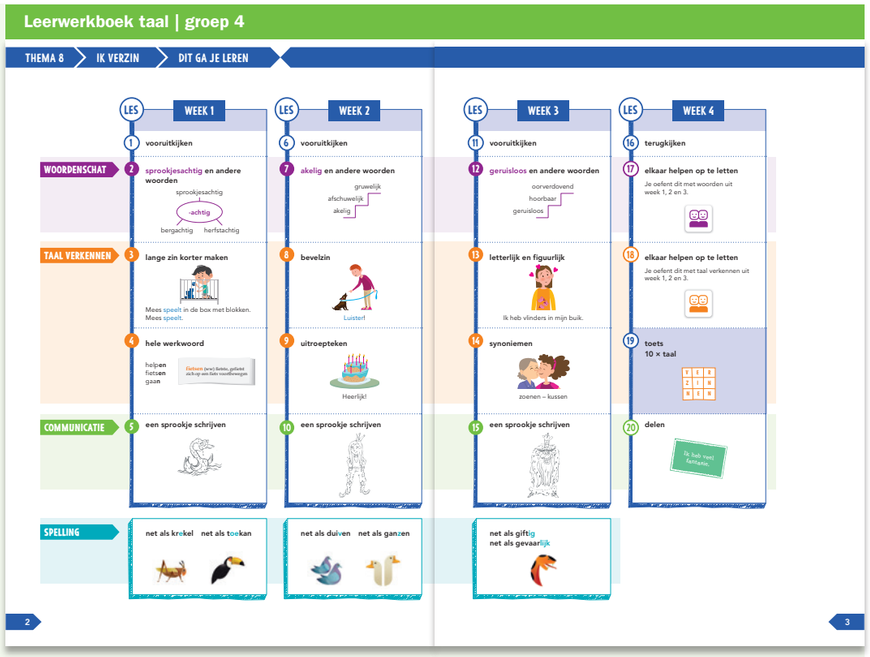

Doelenplaat

De doelenplaat in de digibordsoftware laat zien wat het kind in die week gaat leren.
Zo snapt elk kind waar de lessen over gaan.

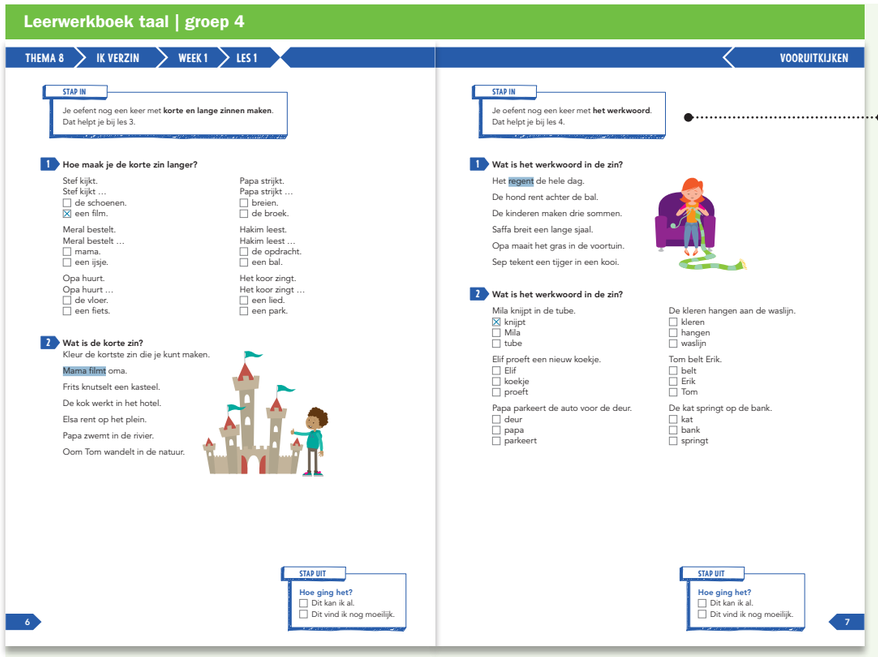

Voorkennis ophalen

In de vooruitkijkles herhalen kinderen doelen die al eerder zijn aangeboden. Deze preventieve aanpak activeert voorkennis die nodig is om met de doelen van deze week aan de slag te gaan. Dit zorgt voor eigenaarschap bij de kinderen en voor vertrouwen om later in de week met de nieuwe doelen aan de slag te gaan.

Voorbeeldpagina's

Leerwerkboek – woordenschattekst

Tekstsoorten bij het communicatiedoel
De kinderen maken kennis met verschillende tekstsoorten over uiteenlopende onderwerpen in herkenbare situaties. De tekst heeft altijd een raakvlak met het communicatiedoel.

Praten over taal
De kadertjes wijzen kinderen op aspecten in de tekst die te maken hebben met het communicatiedoel. Dit helpt hen bij het praten over taal.

Leerwerkboek taal | groep 4

THEMA 7 > IK HELP > WEEK 3 > LES 12 — WOORDENSCHAT

Op zoek naar de schat

'Ik zie een **aanwijzing**!' gilt Koosje.
Ze wijst naar het **struikgewas**.
Annet haalt er een briefje uit.
'Lees voor!' roept Lia.

Loop 10 stappen door.
Sla dan **links af.**

Ze zijn in de tuin van Koosje.
Daar is het **beginpunt** van de tocht.
Waar de tocht eindigt? Geen idee.
Ze krijgen steeds een nieuwe aanwijzing.
'7, 8, 9 … ,' tellen de meiden.
Dan slaan ze links af.
Daar hangt een briefje aan een tak.
Ja hoor! Er staat weer een aanwijzing op!

Ga door het tuinhek.
Loop 500 meter door.
Sla rechts af en zoek de schat.
Hij ligt bij de **boomstronk**.

Koosje en Lia gaan er **pijlsnel** vandoor.
Ze botsen bijna op een fietser.
Gelukkig rijdt hij **stapvoets**.

Annet blijft wat achter.
'500 meter,' **mompelt** ze.
'Is dat **halverwege** dit pad?'
Dan zien ze de stronk.
Maar waar is de schat?
'**Aan de kant**!' roept Koosje opeens.
'Ik zie wat!'
Met haar voet schuift ze een steen opzij.
Daaronder is de grond **drassig**.
'Ieks! Wat is dat!' gilt ze dan.
Lia gilt ook. 'Oeh, een grote spin!'
'Nee joh, dat is een **pissebed**,' lacht Annet.
'Die is niet gevaarlijk hoor!
Hij steekt en hij bijt niet.
Je kunt hem **met een gerust hart** aanraken.'
Koosje komt een beetje dichterbij.
'Maar hij is geen schat,' moppert ze.
Lia trekt een kistje onder de steen vandaan.
'Nee, maar hij zat wel op de schat!'
Ze haalt een briefje uit het kistje.

Loop de weg af naar het **eindpunt**: de speeltuin.
Daar vind je de echte schat … een ijsje!

'Ja, ijs! Wie het eerst bij de speeltuin is!'

Dit is de eerste aanwijzing. Op het briefje staat wat de meiden moeten doen.

Elke aanwijzing legt een stukje van de tocht uit.

Deze aanwijzing is heel duidelijk. En er zit een grapje in!

WOORDENLIJST

het beginpunt
waar je begint

pijlsnel
heel snel

stapvoets
heel langzaam

halverwege
op de helft

het eindpunt
waar je stopt, waar je moet zijn

de aanwijzing
informatie hoe je iets moet doen
Mijn moeder leest de aanwijzing voor.
'Sla de spijkers in de plank.'

het struikgewas
een groep struiken die dicht op elkaar groeit

links afslaan
op de weg naar links gaan

rechts afslaan
op de weg naar rechts gaan

de boomstronk
het deel dat overblijft als je een boom afzaagt

mompelen
zacht praten met je mond halfdicht
Als je mompelt, kan ik je niet verstaan.

drassig
nat en daardoor zacht
De grond is drassig door de regen.

de pissebed
een diertje dat op donkere plekken leeft

aan de kant
opzij
Ik moet er langs.
Ga eens aan de kant.

met een gerust hart
met een veilig gevoel
De buurman houdt zijn hond vast.
Nu loop ik met een gerust hart langs.

32 — 33

Altijd het juiste AVI
Alle woordenschattekst-teksten zijn geschreven op het AVI-leesniveau van de kinderen.

Tip van de taalgast
De taalgast geeft vanuit zijn of haar expertise een tip. Hier benoemt de taalgast wat er gebeurt. Hij of zij kan ook een denkvraag stellen.

Woordenlijst
Elke tekst bevat 15 themawoorden. De oranje woorden worden uitgebreid gesemantiseerd. De blauwe en groene (uitdrukkingen) worden uitgelegd met behulp van een korte omschrijving, zo nodig aangevuld met een afbeelding of een voorbeeldzin.

Voorbeeldpagina's

Leerwerkboek – verwerking woordenschat

Duidelijke instapkaartjes
Op het instapkaartje van de woordenschatles staan de oranje woorden in een netwerk, hier in een woordtrap en een woordkast. Daarnaast staan de 15 woorden van de week, zodat de kinderen bij het verwerken nog even kunnen spieken. Steeds maakt 'Dit kun je ermee' de kinderen bewust van het nut van dit lesdoel voor hun communicatie.

Samen beginnen, verder werken op eigen niveau
'Eerst proberen' is het startpunt. De kinderen geven aan of ze de woorden al kennen. Op basis van het resultaat beginnen ze bij 1-ster of 2-ster.

Leerwerkboek taal | groep 4

THEMA 7 > IK HELP > WEEK 3 > LES 12 > WOORDENSCHAT

STAP IN

Dit ga je leren
Je leert de betekenis van 15 woorden.

het eindpunt
halverwege
het beginpunt

stapvoets	pijlsnel

Dit kun je ermee
Nieuwe woorden die je leert, kun je gebruiken in je taal. Bijvoorbeeld als je iets wil uitleggen.

het beginpunt
pijlsnel
stapvoets
halverwege
het eindpunt
de aanwijzing
het struikgewas
links afslaan
rechts afslaan
de boomstronk
mompelen
drassig
de pissebed
aan de kant
met een gerust hart

EERST PROBEREN

Lees de woorden bij 'stap in'.

KEN JE ALLE WOORDEN? NEE? BEGIN BIJ ★ / JA? BEGIN BIJ ★★

★ 1 **Welke weg neemt Nadja?**
Nadja loopt van huis naar school.

1 het beginpunt | 2 links afslaan | 3 rechts afslaan | 4 het eindpunt

34

★★ 2 **Welk woord past bij de zinnen?**

Mijn broer loopt naar school.
Ik fiets langzaam naast hem.
☐ pijlsnel
☒ stapvoets

Waar moeten we heen?
We moeten deze straat in.
☐ aan de kant gaan
☐ links afslaan

Ik lees stap 3 uit het kookboek voor.
'Roer het ei door het meel.'
☐ de aanwijzing
☐ de overwinning

Die enge spin op de muur is weg.
Je kunt weer gaan slapen!
☐ met een gerust hart
☐ met volle teugen

★★★ 3 **Is de zin waar of niet waar?**

	waar	niet waar
De tocht start op het beginpunt.	☒	☐
Een pissebed leeft op donkere plekken.	☐	☐
Met een boomstronk zaag je een boom om.	☐	☐
Een slak gaat pijlsnel.	☐	☐
Iemand die mompelt, kun je niet goed verstaan.	☐	☐
Een groep struiken noem je het struikgewas.	☐	☐

STAP UIT

Hoeveel van de woorden ken jij nu al?
☐ nog maar een paar
☐ ongeveer de helft
☐ (bijna) allemaal

35

Haalbaar verwerken
De kinderen schrijven de woordenschatwoorden alleen op wanneer zij de bijbehorende spellingregels hebben gehad bij spelling. Zo staat spelling niet in de weg bij het vergroten van de woordenschat.

Op niveau verwerken
De 2-steroefeningen zijn op toetsniveau, alle 15 woorden komen erin aan bod. De 1-steroefening biedt een tussenstapje naar de 2-steroefeningen. De 3-steroefening is inhoudelijk moeilijker. Zo blijft de groep bij elkaar, maar verwerkt ieder kind op zijn of haar niveau.

Reflecteren op het doel
De kinderen reflecteren aan het eind van elke les op het doel.

Voorbeeldpagina's

Leerwerkboek – verwerking taal verkennen

Kort en krachtig instapkaartje
Het instapkaartje vertelt het kind in begrijpelijke taal wat het gaat leren (het lesdoel), wat het moet weten (de uitleg) en wat je ermee kunt (het nut).

Samen beginnen, verder werken op eigen niveau
'Eerst proberen' is het startpunt. De kinderen maken een oefening op toetsniveau. Op basis van hun resultaat starten ze bij 1-ster of 2-ster.

Altijd op toetsniveau
De 'Eerst proberen' en de 2-steroefeningen zijn op toetsniveau.

Leerwerkboek taal | groep 4

THEMA 7 > IK HELP > WEEK 2 > LES 8 > TAAL VERKENNEN

STAP IN

Dit ga je leren
Je leert wat een **bijvoeglijk naamwoord** is.

Dit moet je weten
Een bijvoeglijk naamwoord is een woordsoort.
Het vertelt iets over het zelfstandig naamwoord.

De juf lacht. — De **lieve** juf lacht.
De hond eet een koekje. — De **jonge** hond eet een **lekker** koekje.

Het bijvoeglijk naamwoord staat tussen het lidwoord en het zelfstandig naamwoord.

Dit kun je ermee
Met een bijvoeglijk naamwoord maak je je zin duidelijker, mooier, spannender of gekker.

EERST PROBEREN

In welke zin staat een bijvoeglijk naamwoord?

- ☐ Hij pakt de pen uit het kastje.
- ☒ Hij pakt de zwarte pen.
- ☐ De meester eet een grote appel.
- ☐ De kinderen eten brood in de klas.
- ☐ Lisa draagt een witte tas.
- ☐ Lisa draagt een jas en een muts.
- ☐ In de boom zit een grote vogel.
- ☐ In de boom zit een vogelnest.

HEB JE ALLES GOED? NEE? BEGIN BIJ ★ / JA? BEGIN BIJ ★★

★ 1 **Wat is de goede volgorde van de woorden?**

lieve | de | hond
de lieve hond

het | lied | mooie

de | gekke | proef

boos | een | nijlpaard

★★ 2 **In welke zin staat een bijvoeglijk naamwoord?**

- ☒ De oude man fietst naar huis.
- ☐ Het huis staat aan het plein.
- ☐ Aan de boom hangt veel fruit.
- ☐ Morgen plukken we de rijpe peren.
- ☐ Bo zingt een mooi lied.
- ☐ Rik speelt op het drumstel.
- ☐ De meester vertelt een verhaal.
- ☐ Hij vertelt over een dapper meisje.

★★★ 3 **Waar hoort het bijvoeglijk naamwoord?**
Zet het woord op de goede plek.

Laura pakt de beker. (mooie)
Laura pakt de mooie beker.

Het meisje zingt. (lange)

Mo heeft een plan. (slim)

Kas draagt een trui. (rode)

★★★★ 4 **Wie ben jij?**
Gebruik bijvoeglijke naamwoorden.

Ik heb *bruin* haar en _____ ogen.
Ik draag vaak een _____ broek en een _____ trui.
Ik heb een _____ rugzak.
Mijn beste vriend is een _____ jongen.

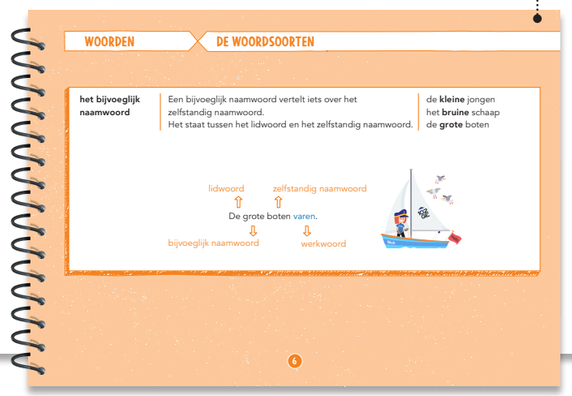

26

27

Zelf zinnen bouwen
Met dit soort oefeningen bouwen de kinderen zelf zinnen. Zo zien zij meteen het effect van wat er gebeurt in de zin als je een bijvoeglijk naamwoord invult.

Een stapje erbij
Een 3-steroefening is van een hoger niveau. In deze oefening gebruiken de kinderen hun eigen kennis van de taal: zij kiezen zelf bijvoeglijke naamwoorden.

Alles bij elkaar in het opzoekboekje
Een handig opzoekboekje per jaargroep helpt de kinderen bij de verwerking van de taaldoelen. In week 4 bij het samen herhalen van nieuwe doelen komt het bijvoorbeeld goed van pas.

Voorbeeldpagina's

Taalgroeiboek – schrijftaak

Hulp van een leeftijdgenoot
Elke schrijftaak start met een voorbeeld. Een houvast voor als de kinderen zelf aan de slag gaan met hun eigen tekst.

Structuur- en schrijfhulp
Met nummers wordt aangegeven uit welke onderdelen een tekst bestaat. Deze nummers komen in het voorbeeld en in de schrijfhulp terug. Dit helpt om de eigen tekst goed op te bouwen.

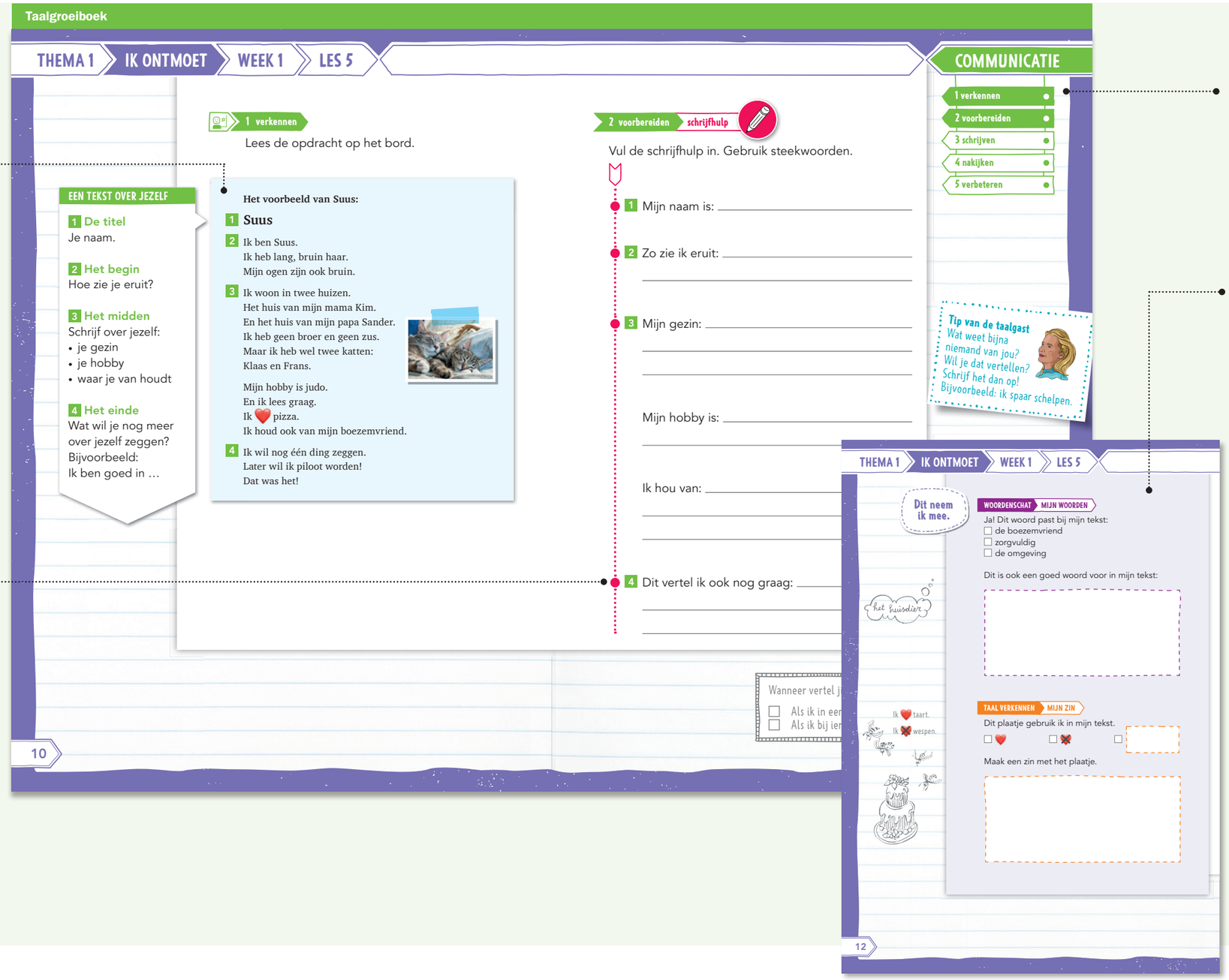

Vijf heldere stappen
De kinderen werken in kleine stappen aan de schrijf- of spreek- & luistertaak.

Transfer vanuit andere taaldomeinen
Voordat de kinderen hun tekst gaan schrijven, denken ze na over de woorden en doelen die ze die week bij de lessen woordenschat en taal verkennen hebben geleerd. Ze kiezen bijvoorbeeld een woord en maken een zin die ze gebruiken in hun eigen tekst. Dit versterkt het eigenaarschap.

Voorbeeldpagina's

Taalgroeiboek – week 4

Week 4 begint met terugkijken
In week 4 kijken de kinderen terug: wat heb ik geleerd en hoe gaat dit? Ze bedenken welke taken en doelen goed gaan en aan welke taken en doelen ze nog willen werken. Als leerkracht bespreek je de ervaringen met de kinderen. Zo werk je samen actief aan hun taalontwikkeling.

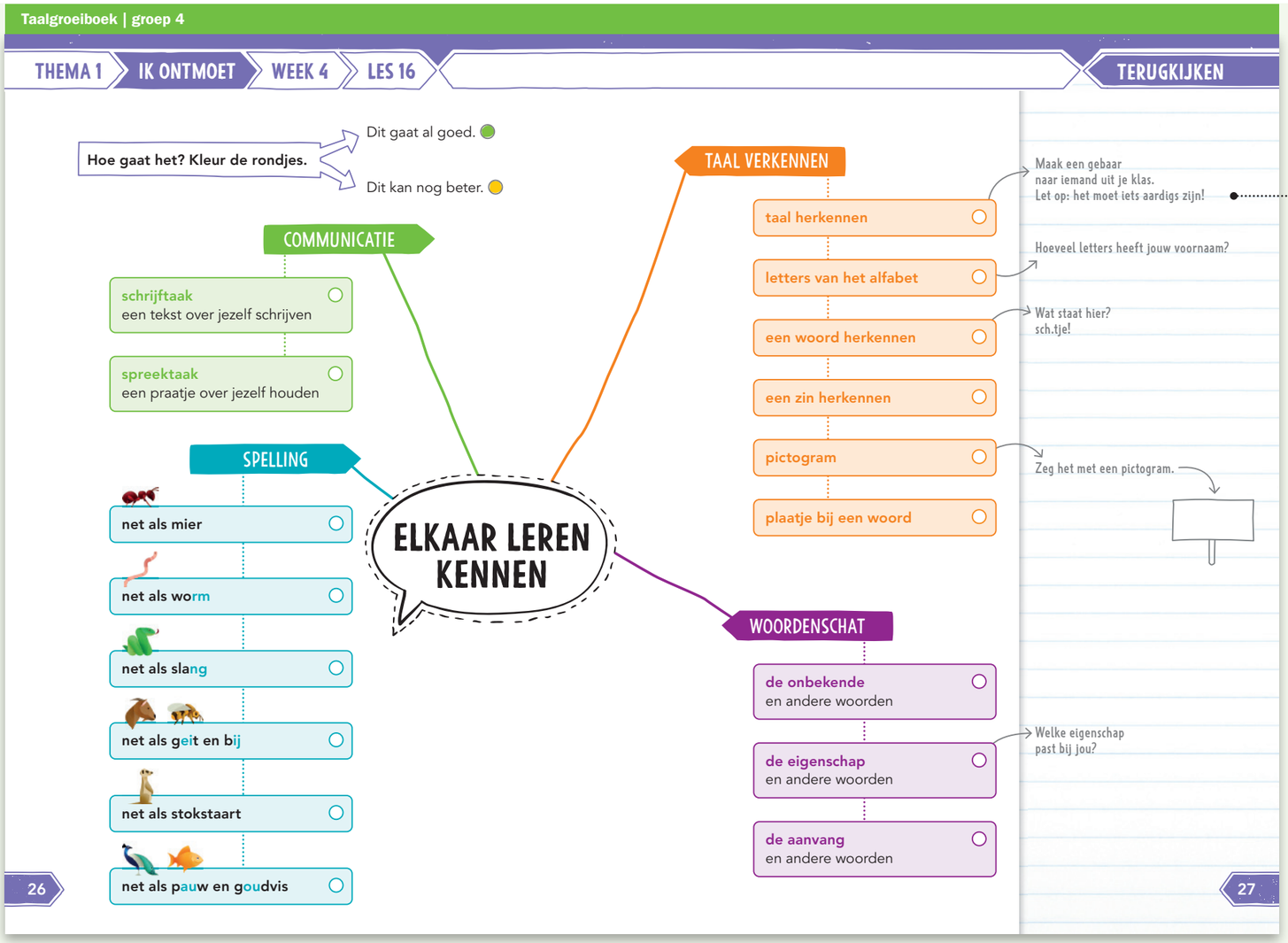

Korte herhaling
Kleine oefeningetjes in de marge helpen de kinderen de inhoud van de doelen op te halen.

Samenwerkend herhalen
De kinderen werken samen (in les 17 en 18): ze oefenen nog een keer met de woorden en doelen taal verkennen. In elk thema staat één samenwerkingsdoel centraal.

Voorbeeldschermen

Taal actief taal op het platform Bingel

Startscherm
Het startscherm geeft een overzicht van alle thema's.

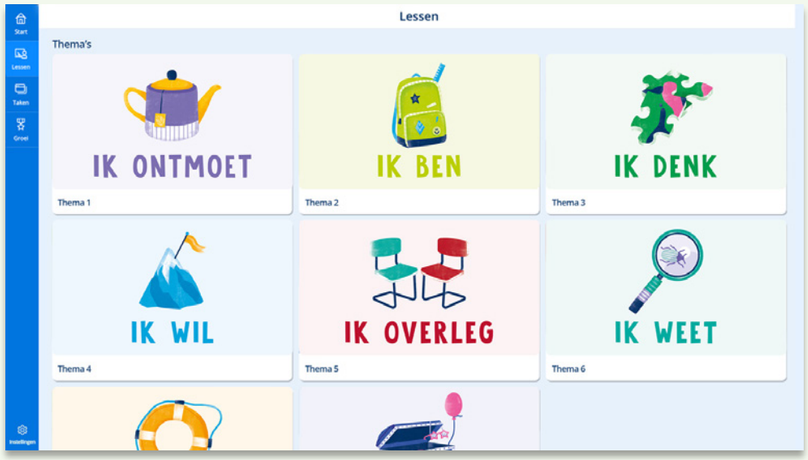

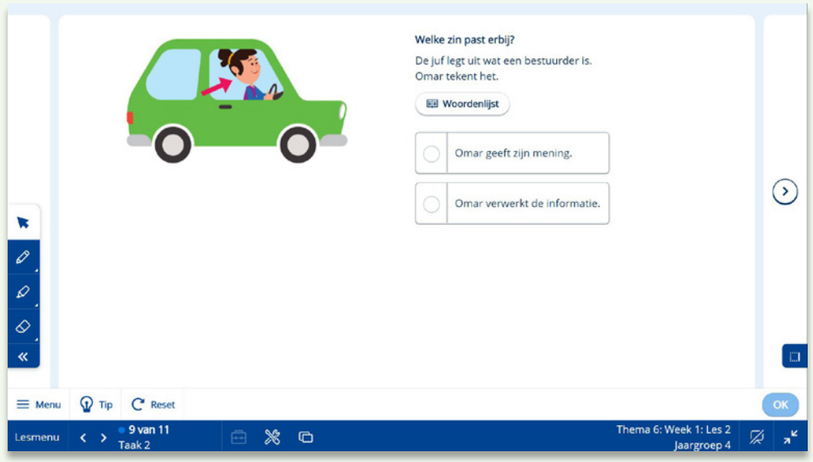

Oefenen
Een voorbeeld van een oefening die de kinderen maken voor woordenschat.

Handleiding
Navigeer eenvoudig door de digitale handleiding terwijl je instructie geeft met Bingel.

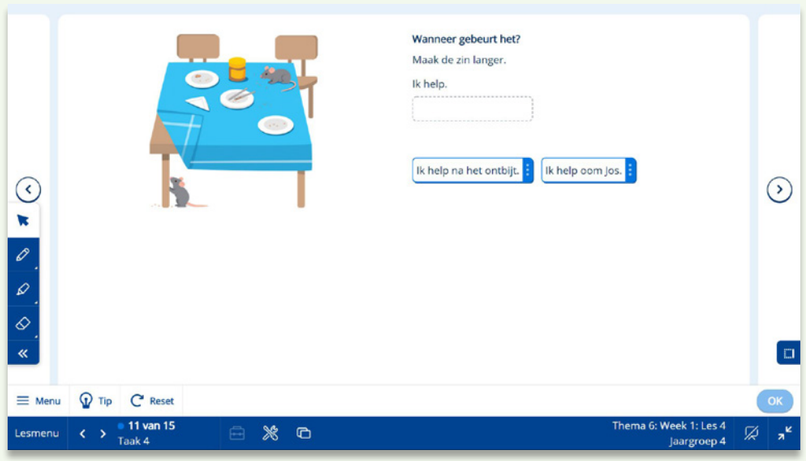

Oefenen
Een voorbeeld van een oefening die de kinderen maken voor taal verkennen.

Voorbeeldpagina's

Handleiding spelling

Interactieve werkvormen
Elke laatste spellingles van de week oefenen de kinderen met een interactieve werkvorm

Dagelijks dictee
Elke dag wordt er geoefend met een dictee. Het dictee wordt samen met de kinderen nagekeken.

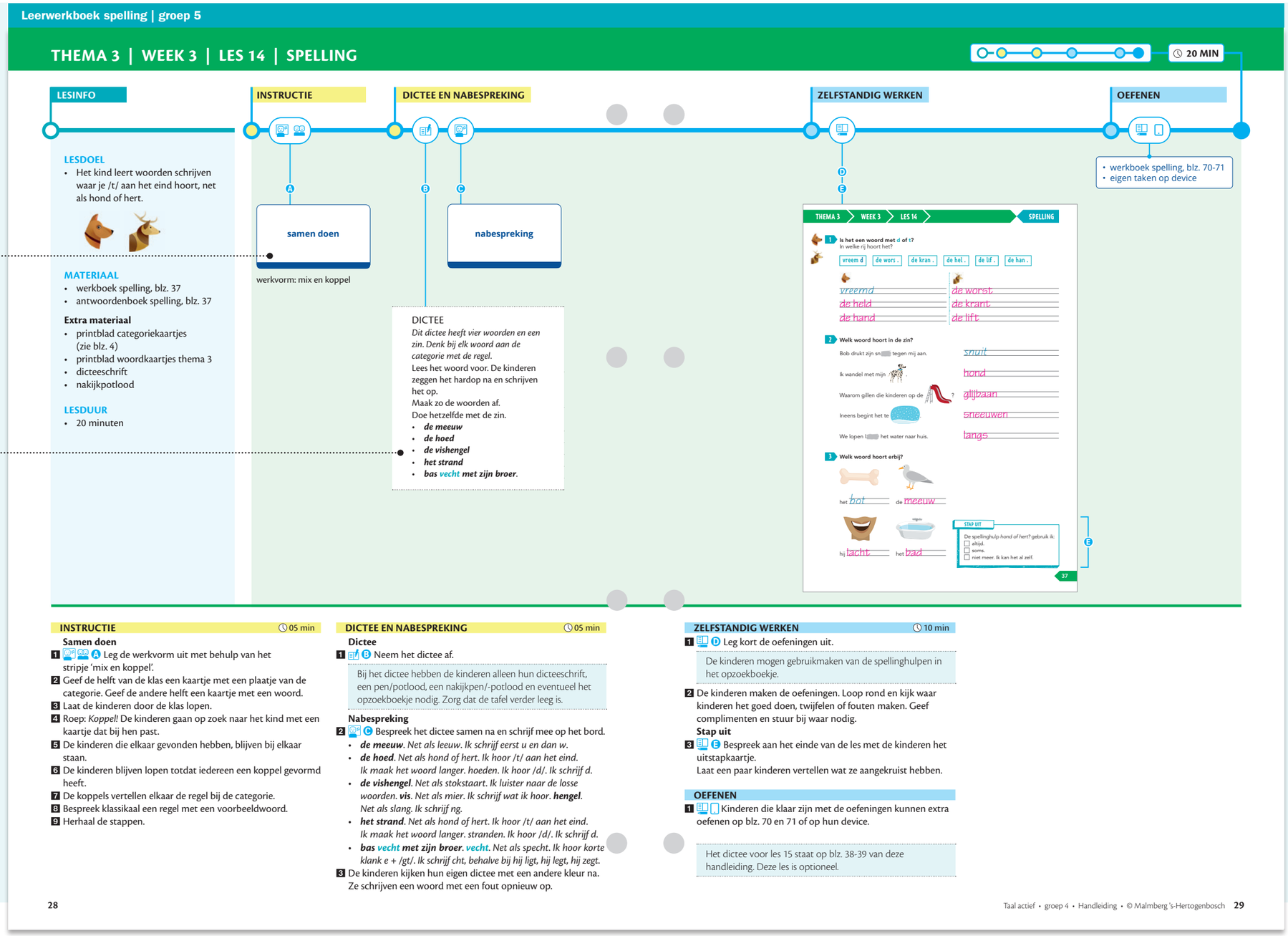

Leerwerkboek spelling | groep 5

THEMA 3 | WEEK 3 | LES 14 | SPELLING — 20 MIN

LESINFO

LESDOEL
- Het kind leert woorden schrijven waar je /t/ aan het eind hoort, net als hond of hert.

MATERIAAL
- werkboek spelling, blz. 37
- antwoordenboek spelling, blz. 37

Extra materiaal
- printblad categoriekaartjes (zie blz. 4)
- printblad woordkaartjes thema 3
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

LESDUUR
- 20 minuten

INSTRUCTIE

A — samen doen
werkvorm: mix en koppel

DICTEE EN NABESPREKING

B
C — nabespreking

DICTEE
Dit dictee heeft vier woorden en een zin. Denk bij elk woord aan de categorie met de regel.
Lees het woord voor. De kinderen zeggen het hardop na en schrijven het op.
Maak zo de woorden af.
Doe hetzelfde met de zin.
- ***de meeuw***
- ***de hoed***
- ***de vishengel***
- ***het strand***
- ***bas vecht met zijn broer.***

ZELFSTANDIG WERKEN

D
E

THEMA 3 > WEEK 3 > LES 14 > SPELLING

1 Is het een woord met d of t?
In welke rij hoort het?
vreem d | de wors . | de kran . | de hel . | de lif . | de han .
vreemd — de worst
de held — de krant
de hand — de lift

2 Welk woord hoort in de zin?
Bob drukt zijn sn[redacted] tegen mij aan. — snuit
Ik wandel met mijn [redacted]. — hond
Waarom gillen die kinderen op de [redacted]? — glijbaan
Ineens begint het te [redacted] — sneeuwen
We lopen l[redacted] het water naar huis. — langs

3 Welk woord hoort erbij?
het bot — de meeuw
hij lacht — het bad

STAP UIT
De spellinghulp *hond of hert?* gebruik ik:
☐ altijd.
☐ soms.
☐ niet meer. Ik kan het al zelf.

37

OEFENEN
- werkboek spelling, blz. 70-71
- eigen taken op device

INSTRUCTIE — 05 min

Samen doen
1. A Leg de werkvorm uit met behulp van het stripje 'mix en koppel'.
2. Geef de helft van de klas een kaartje met een plaatje van de categorie. Geef de andere helft een kaartje met een woord.
3. Laat de kinderen door de klas lopen.
4. Roep: *Koppel!* De kinderen gaan op zoek naar het kind met een kaartje dat bij hen past.
5. De kinderen die elkaar gevonden hebben, blijven bij elkaar staan.
6. De kinderen blijven lopen totdat iedereen een koppel gevormd heeft.
7. De koppels vertellen elkaar de regel bij de categorie.
8. Bespreek klassikaal een regel met een voorbeeldwoord.
9. Herhaal de stappen.

DICTEE EN NABESPREKING — 05 min

Dictee
1. B Neem het dictee af.

Bij het dictee hebben de kinderen alleen hun dicteeschrift, een pen/potlood, een nakijkpen/-potlood en eventueel het opzoekboekje nodig. Zorg dat de tafel verder leeg is.

Nabespreking
2. C Bespreek het dictee samen na en schrijf mee op het bord.
   - ***de meeuw***. *Net als leeuw. Ik schrijf eerst u en dan w.*
   - ***de hoed***. *Net als hond of hert. Ik hoor /t/ aan het eind. Ik maak het woord langer. hoeden. Ik hoor /d/. Ik schrijf d.*
   - ***de vishengel***. *Net als stokstaart. Ik luister naar de losse woorden.* ***vis***. *Net als mier. Ik schrijf wat ik hoor.* ***hengel***. *Net als slang. Ik schrijf ng.*
   - ***het strand***. *Net als hond of hert. Ik hoor /t/ aan het eind. Ik maak het woord langer. stranden. Ik hoor /d/. Ik schrijf d.*
   - ***bas vecht met zijn broer. vecht.*** *Net als specht. Ik hoor korte klank e + /gt/. Ik schrijf cht, behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.*
3. De kinderen kijken hun eigen dictee met een andere kleur na. Ze schrijven een woord met een fout opnieuw op.

ZELFSTANDIG WERKEN — 10 min

1. D Leg kort de oefeningen uit.

De kinderen mogen gebruikmaken van de spellinghulpen in het opzoekboekje.

2. De kinderen maken de oefeningen. Loop rond en kijk waar kinderen het goed doen, twijfelen of fouten maken. Geef complimenten en stuur bij waar nodig.

Stap uit
3. E Bespreek aan het einde van de les met de kinderen het uitstapkaartje.
Laat een paar kinderen vertellen wat ze aangekruist hebben.

OEFENEN
1. Kinderen die klaar zijn met de oefeningen kunnen extra oefenen op blz. 70 en 71 of op hun device.

Het dictee voor les 15 staat op blz. 38-39 van deze handleiding. Deze les is optioneel.

28

Taal actief • groep 4 • Handleiding • © Malmberg 's-Hertogenbosch 29

Voorbeeldpagina's

Werkboek spelling

Aanleren - vasthouden - onderhouden

Iedere les in het werkboek spelling bestaat uit twee delen:

- Oefeningen waarin kinderen de aangeleerde weekcategorie verwerken (te herkennen aan het spellingicoon voor de oefeningen).
- Oefeningen zonder icoon waarin kinderen nieuwe en eerder aangeleerde categorieën door elkaar heen oefenen.

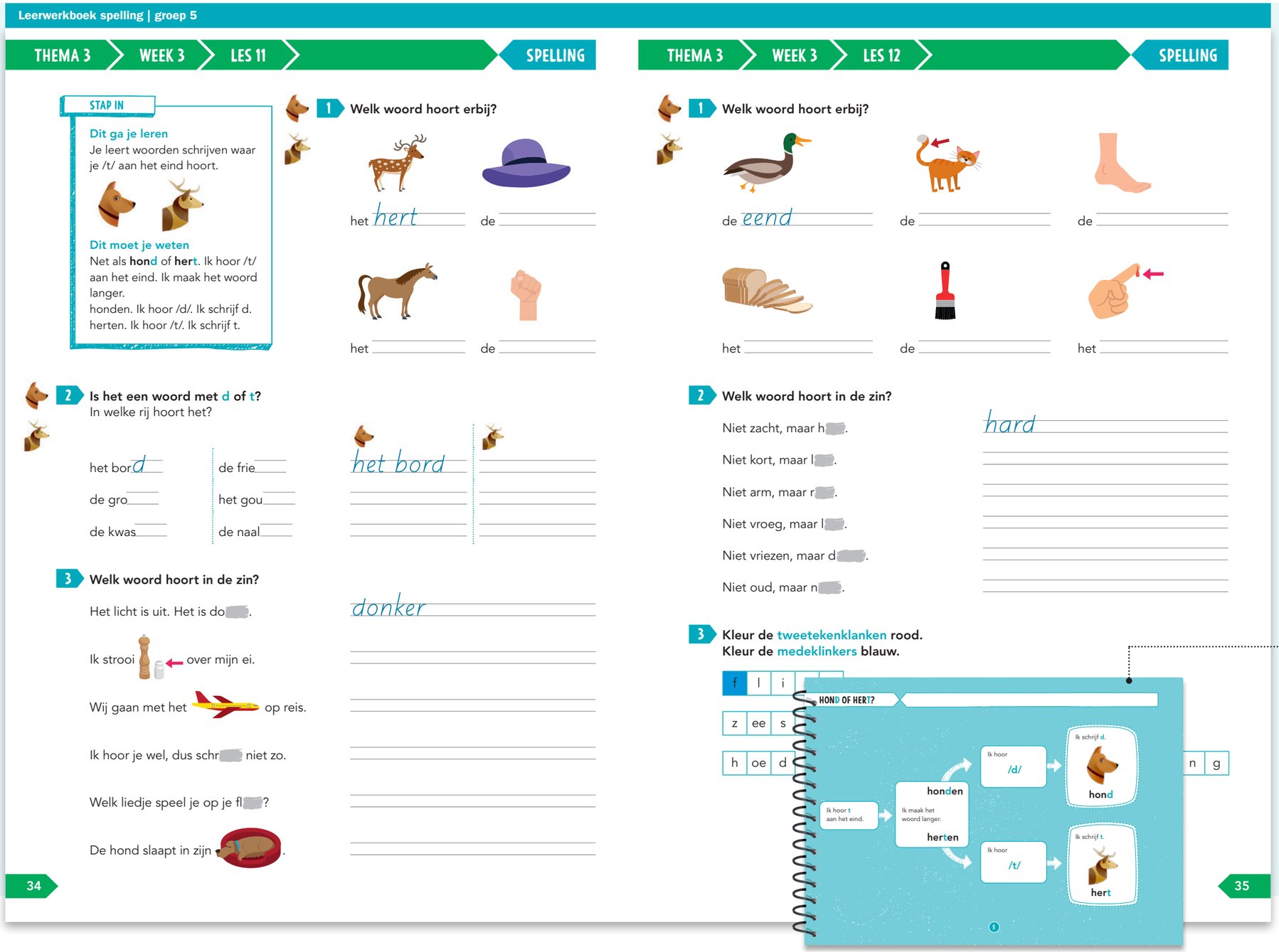

Leerwerkboek spelling | groep 5

THEMA 3 > WEEK 3 > LES 11 > SPELLING

STAP IN

Dit ga je leren
Je leert woorden schrijven waar je /t/ aan het eind hoort.

Dit moet je weten
Net als **hond** of **hert**. Ik hoor /t/ aan het eind. Ik maak het woord langer.
honden. Ik hoor /d/. Ik schrijf d.
herten. Ik hoor /t/. Ik schrijf t.

1 Welk woord hoort erbij?

het hert ____ de ____

het ____ de ____

2 Is het een woord met d of t?
In welke rij hoort het?

het bord ____ de frie ____
de gro ____ het gou ____
de kwas ____ de naal ____

het bord ____

3 Welk woord hoort in de zin?

Het licht is uit. Het is do___. donker

Ik strooi ___ over mijn ei.

Wij gaan met het ___ op reis.

Ik hoor je wel, dus schr___ niet zo.

Welk liedje speel je op je fl___?

De hond slaapt in zijn ___.

34

THEMA 3 > WEEK 3 > LES 12 > SPELLING

1 Welk woord hoort erbij?

de eend ____ de ____ de ____

het ____ de ____ het ____

2 Welk woord hoort in de zin?

Niet zacht, maar h___. hard

Niet kort, maar l___.

Niet arm, maar r___.

Niet vroeg, maar l___.

Niet vriezen, maar d___.

Niet oud, maar n___.

3 Kleur de tweetekenklanken rood.
Kleur de medeklinkers blauw.

f	l	i		
z	ee	s		
h	oe	d		n g

HOND OF HERT?
Ik hoor t aan het eind. → honden / herten. Ik maak het woord langer. → Ik hoor /d/ → Ik schrijf d. hond. / Ik hoor /t/ → Ik schrijf t. hert.

35

Opzoekboekje
Een handig opzoekboekje per jaargroep met spellingshulpjes helpt de kinderen bij het maken van de juiste denkstappen tijdens het dictee en de verwerking.

Voorbeeldschermen

Taal actief spelling op het platform Bingel

Startscherm
Het startscherm geeft een overzicht van alle thema's.

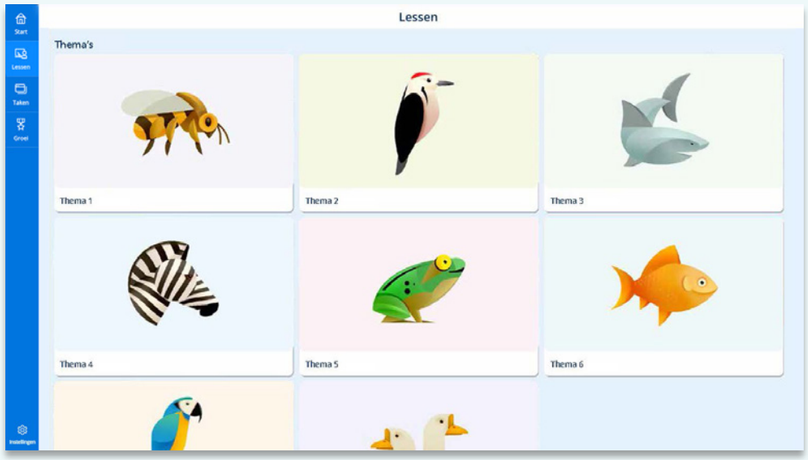

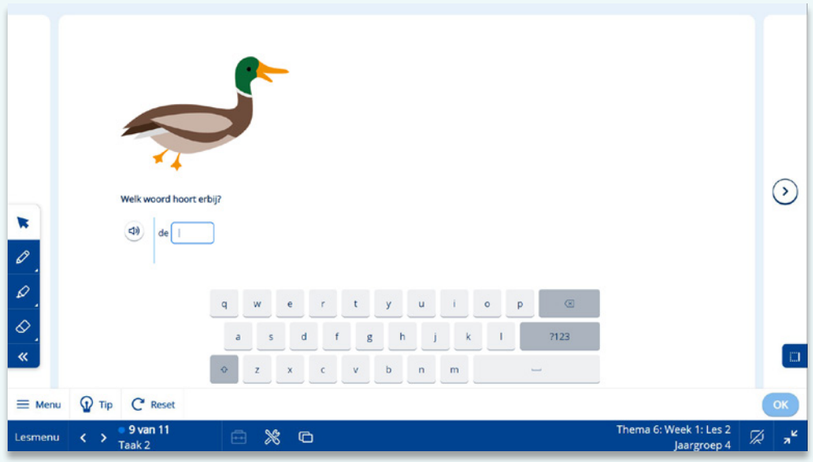

Oefenen
Een voorbeeld van een oefening, waarbij het kind een afbeelding van het woord ziet, het woord hoort en het daarna typt.

Takenoverzicht
Het takenoverzicht, waarin de kinderen zien welke basistaken en eigen taken die ze die week kunnen maken.

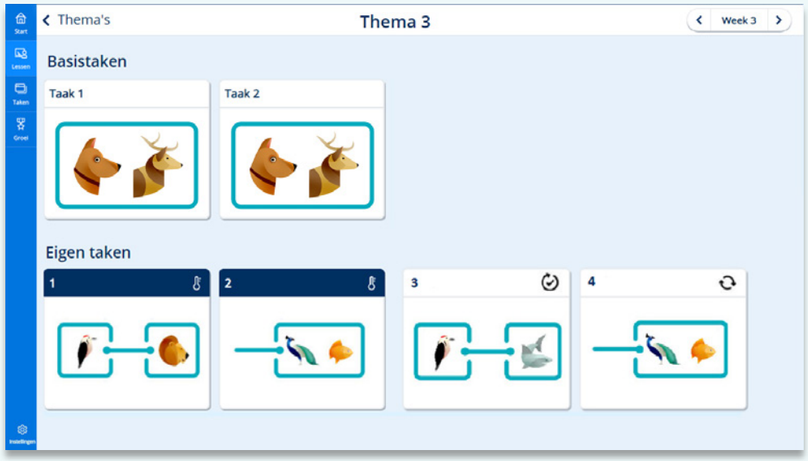

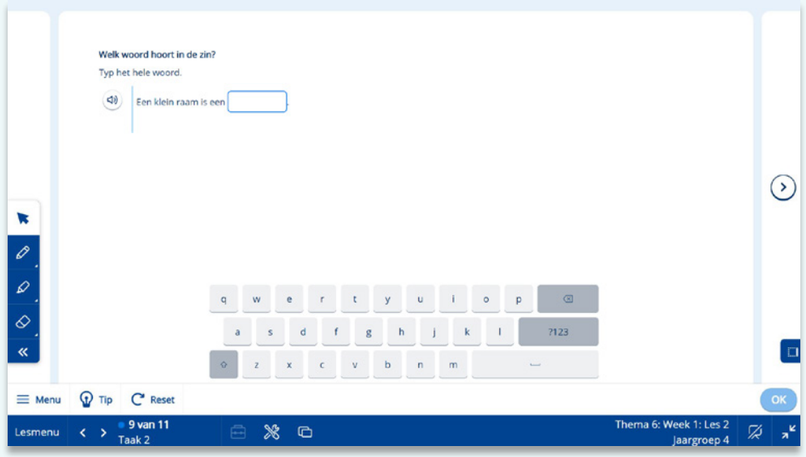

Oefenen
Een voorbeeld van een oefening, waarbij het kind het woord hoort en het dan in de zin typt.

Meer weten over Taal actief?

Taal actief: keuze uit twee versies

Taal actief is beschikbaar in twee versies: basis digitaal en basis papier. Je kunt per groep een keuze maken uit werken in werkboeken met aanvullende oefensoftware of vrijwel volledig digitaal werken. Alle kinderen gebruiken het papieren taalgroeiboek. Wil je meer weten over werken met *Taal actief*? Kijk dan op **www.taalactief.nl**.

MALMBERG

Magistratenlaan 138
Postbus 233
5201 AE ‘s-Hertogenbosch

Zichtzending, licenties en verschijning

Op **www.taalactief.nl** vind je alle actuele informatie over de zichtzendingen, proeflicenties en verschijningsdata van *Taal actief*.

Gebruikersondersteuning

In de digibordsoftware en op het onderwijsplatform **www.onderwijsvanmorgen.nl** vind je veel bruikbare en praktische informatie om het werken met *Taal actief* nog leuker en makkelijker te maken.

Bestellen en prijzen

Voor meer informatie over prijzen en bestellingen kun je contact opnemen met jouw schoolleverancier of met de afdeling Klantenservice van Malmberg via (073) 628 87 22. Mailen kan ook: **klantenservice.administratie@malmberg.nl**.

Contact

De Malmberg-methodespecialisten hebben ruime ervaring in het onderwijs en beantwoorden jouw vragen graag. Bel (073) 628 87 22 of mail naar **voorlichting.bao@malmberg.nl**.

TAAL ACTIEF

laat kinderen groeien

Taal actief **doet het:**

- **communicatie centraal**
- **altijd structuur en houvast**
- **actieve groei in taal, spelling en tekstbegrip**

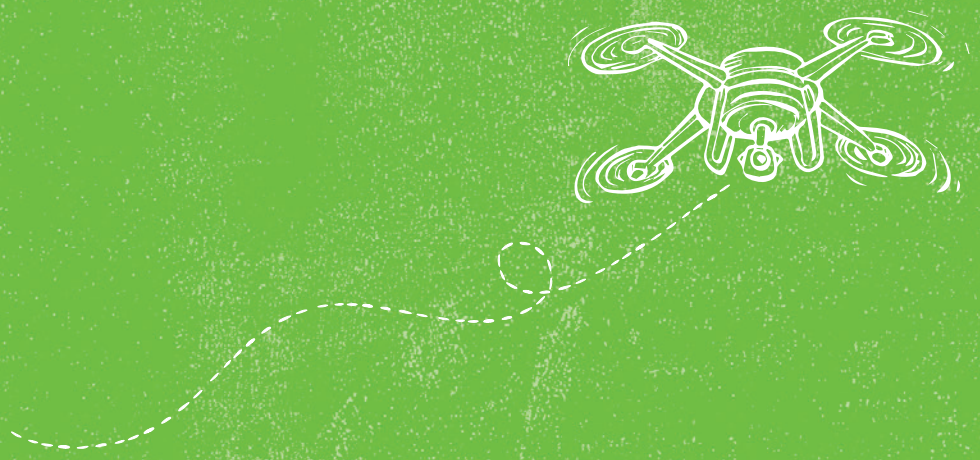

599444

MALMBERG
a Sanoma company